



KNJIŽNICA E. KARDELJA
MUZEJSKI TRG 1 A
63000
CELJE
(DOŠTAVA)

Poština plačana pri PTT enoti Celje

Poslovanje v januarju in februarju Tržni pogoji otežkočeni

Pri oceni poslovanja v prvih dveh mesecih letošnjega leta se omejujemo na področje plasmana (prodaja doma in na tujem) ter oskrbe (nabava in uvoz). Da bi bil pregled stanja bolj celovit, podajamo nekaj najosnovnejših gibanj na trgu, to je gibanje cen in devizni položaj.

Močno povišanje cen, predvsem na področju surovin in repromateriala, še zmeraj ne poje nja. Enako je s surovinami in repromaterialom, ki jih uvažamo iz tujega trga (gibanje tečaja dinarja v odnosu do zahodnih valut).

Na področju urejanja cen naših proizvodov, ki tudi naraščajo, poudarjamo dve značilnosti. Na povišanje cen že izrazito vplivajo pogoji na trgu (ponudba konkurence, kupna moč ipd.), kar narekuje zmerno, predvsem pa selektivno povišanje. Drugič pa v poslovnem odnosu s prometnimi organizacijami prihaja do povečanih zahtev po spremenjenih, za nas neugodnih prodajnih pogojev (popusti, odlog plačil ipd.).

Prodaja na domačem in tujem trgu

Na domačem trgu prihaja do zastoja prodaje nekaterih proizvodov, kar je na eni strani posledica sezonskega značaja teh proizvodov (barviti, proizvodi za gradbeništvo, agro-kemični proizvodi, antikorozijski premazi) na drugi strani pa vpliv trga, ki predvsem na področju proizvodov široke potrošnje ne priznava več »preveč« povišanih cen. Ta »preveč« pa bi bil v skladu s preveč povišanimi cenami surovin (cink, žveplo, odpadne surovine).

Na tujem trgu so gibanja podobna kot konec lanskega leta, cene se gibljejo v skladu s ponudbo in povpraševanjem. Veliko problemov povzroča pre-

vrednoteni dolar, še več pa visoke cene domačih surovin, pa tudi nekatera nerešena sistem-ska vprašanja na tem področju. Močan vpliv na obseg konvertibilnega izvoza je imel tudi izpad nekaterih proizvodov npr. lito-pona in cinkovih proizvodov.

Oskrba s surovinami

Oskrba s surovinami je bila v prvih dveh mesecih zadovoljiva

zahvaljujoč povečanemu uvozu v zadnjem četrtletju 1984, ko smo izrabili terminski nakup deviznih sredstev v višini dveh milijonov dolarjev. V primerjavi s preteklim obdobjem se je oskrba s cinkom izboljšala, bolj smo oskrbljeni z nekaterimi uvoženimi surovinami, še vedno pa imamo velike probleme na področju nabave sekundarnih surovin.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Poslovanje v preteklem letu Uresničene naloge

V letu 1984 nismo bili zadovoljni s pogoji gospodarjenja, zato smo toliko bolj zadovoljni z uspehom naše delovne organizacije. Uresničili smo temeljne naloge, ki jih je v začetku leta začrtala resolucija (rast proizvodnje, povečanje konvertibilnega izvoza, prenehanje padanja realne vrednosti osebnih dohodkov).

Lanska dinamika proizvodnje je bila očitno posledica bistveno večjega uvoza surovin, predvsem iz konvertibilnega področja. Večji uvoz je bil možen zaradi izvoza na konvertibilni trg, ki je bil kar za tretjino večji kot v preteklem obdobju,

zaradi stoodstotne razpolagalne pravice z deviznimi prilivi in smotrnega združevanja sredstev, ki so se vračala v obliki še kako potrebnih deviz. Ob tem je potrebno poudariti, da je bilo lansko povečanje izvoza doseženo v zelo neugodnih pogojih. V večini držav Evrope je bila gospodarska aktivnost nizka, povečana je bila ponudba držav, ki so v podobnem devizno-plačilnem položaju kot mi, pa tudi zunanjetrgovinska dejavnost držav vzhodnega bloka, je bila večja.

Tako kot v drugih kolektivih, smo tudi pri nas lansko leto povečali osebne dohodke. Izhajali smo iz stališča, da brez večjih osebnih dohodkov ni večje produktivnosti in da so le ti znižani na najnižjo možno raven. Seveda se je pokazalo, da politika osebnih dohodkov, ki jo izraža družbeni dogovor o usmerjanju delitve ni najbolj uspešna.

Kaj lahko pričakujemo v letu 1985

Proizvodnjo bo potrebno pospešiti z manjšim uvozom. Veliko vprašanje pa je, ali bo povečanje proizvodnje res povečalo izvoz. Predvideni asortiman izvoza se naj ne bi bistveno spremenil. Seveda bo težko zagotoviti 16 milijonov konvertibilnih dolarjev, kolikor naj bi znašal potreben uvoz iz konvertibilnega področja. Posebej še, če bo mo upravičeni samo šestinširideset-odstotnega deviznega priliva in ne sto odstotnega, kot do



DELO ŽENSK V CINKARNI

V Cinkarni je zaposlenih nekaj več kot 600 žensk, to je 26 odstotkov vseh zaposlenih. Nočnega dela nimamo več, razen treh delavk v kontroli kakovosti za novo valjarno. Ponekod pa še vedno delajo v težjih delovnih pogojih, predvsem v tiskarskih ploščah, od koder je posneta zgornja fotografija.

sedaj. Cene surovin bodo naraščale še naprej zaradi osebnih dohodkov in stroškov obresti naših dobaviteljev ter drsenja dinarja, kar se bo odražalo v cenah uvoženih surovin. Škarje izvožno - uvoznih cen se bodo odprle zelo neugodno. Izvoziti bo potrebno za enak zaslužek več, za enako

plačilo pa bomo pridobili manj dobrin. Takšna gibanja se bodo odražala v slabši ekonomičnosti poslovanja, torej bomo na 100 din porabljenih sredstev ustvarili verjetno manj prihodka kot v letu 1984. Posledica tega bo nižja akumulativnost in s tem nižja reprodukcijska sposobnost delovne organizacije.

Delo in načrti skupnega predstavništva v Berlinu Uspešnih prvih šest mesecev

Cinkarna je v letu 1984 sprejela odločitev o spremembi predstavništva Progres v NDR v skupno gospodarsko predstavništvo Progres-Cinkarna, vzhodni Berlin. Namen imenovanja lastnega predstavnika je bil čim tesnejše sodelovanje s partnerji iz Nemške demokratične republike ter izpeljava pomembnih ciljev, ki smo si jih zastavili:

Povečati blagovno menjavo in blagovne tokove z Nemško demokratično republiko, saj smo doslej kljub izvozu okoli 16 milijonov dolarjev ustvarili le okoli 1,5 milijonov dolarjev uvoza surovin in reprodromateriala.

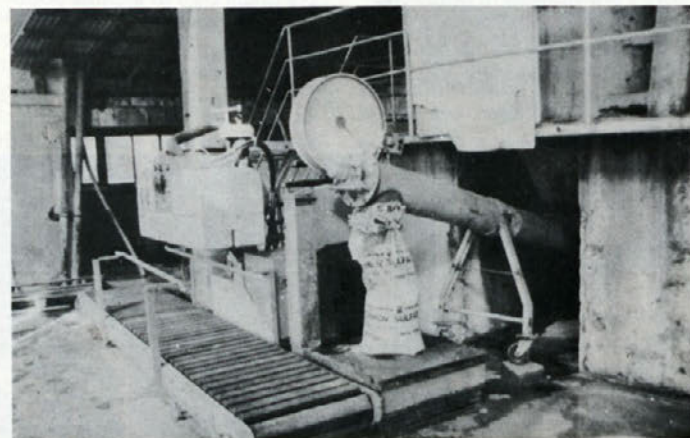
Razširiti dosednji obseg poslovnega tehničnega sodelovanja tudi na druga področja. Možnosti za tako sodelovanje se kažejo v zanesljivejši oskrbi s surovinami in repromaterialom, izmenjavi tehnično tehnološkega znanja, hitrejšemu razvoju programov in proizvodov višje stopnje obdelave in izmenjavi tehnično tehnoloških izkušenj, tudi na osnovi izmenjave kadrov (praksa, posvetovanja ipd.).

Skupno nastopati na tretjih trgih, sodelovati v celovitih projektih (sistemski pristop).

Glede na zastavljene cilje so bile v obdobju od 1. julija 1984, (ko je naš predstavnik nastopil delo) do 31. dec. 1984, začete oziroma realizirane naslednje naloge:

Prevzeli smo vse tekoče zadeve, vezane na izvoz titanovega dioksida in uvoz surovin od predstavnika Progres (izvoz titanovega dioksida je bil v letu 1984 dosežen z 99,3%, največ v zadnjih nekaj letih). Uspešno smo zaključili razgovore o večjem sodelovanju na področju prodaje in proizvodnje organskih barvil. Realizacija te naloge je odvisna od odvijanja aktivnosti na tem področju v sami Cinkarni.

Sodelovanje na področju proizvodov za Grafiko se je potrdilo v preizkusu vzorca za zaščito bokov pri jedkanju mikrocin



V pakirnici cinkovega sulfata

Načrtovani:	
CELOTNI PRIHODEK smo presegli za	21 %
DOHODEK	45 %
ČISTI DOHODEK	20 %
FIZIČNI OBSEG PROIZVODNJE	0,83 %
REALIZACIJO	4,53 %
POVPREČNI OD	6 %
AKUMULACIJO	98 %
UVOZ	11,73 %
KONVERTIBILNI IZVOZ	12,49 %

KLIRINŠKI IZVOZ nismo dosegli za	16,49 %
SKUPNI IZVOZ	6,37 %

Preteklo obdobje smo presegli v:	
PRODUKTIVNOSTI	2 %
CELOTNEM PRIHODKU	82 %
DOHODKU	76 %
ČISTEM DOHODKU	61 %
PRISPEVKIH IN DAVKIH	56 %
OBRESTIH	107 %
MASI ZA OD	51 %
POVPREČNI OD	45 %
AKUMULACIJI	114 %
IZVOZU	10,42 %
KONVERTIBILNEM IZVOZU	31,65 %
UVOZU	25,57 %
STANJU ZAPOSLENIH	2,62 %

Cenovna politika na področju prodaje končnih izdelkov na domačem trgu ne bo mogla bistveno vplivati na izboljšanje reprodukcijske sposobnosti, saj bo v nasprotnem primeru tvegala kopičenje zaloga, kar bi povzročilo v delovni organizaciji izredno težak likvidnostni položaj. Zato bo potrebno v letu 1985 vso pozornost posvetiti stroškom,

predvsem normativni porabi, jih tekoče spremljati in uvesti odgovornost delavcev za posamezna stroškovna mesta. Sedanji razmah nominalnih realnih osebnih dohodkov se bo verjetno nadaljeval, vendar ga bo razvrednotila predvidena pospešitev rasti cen in tako bodo še naprej osebni dohodki lovili rast cen.

D.J.

Načrtujemo povečanje:	
CELOTNEGA PRIHODKA	za 64 %
STROŠKE MAT. IN STORITEV	71 %
PORABLJENIH SREDSTEV	82 %
DOHODKA	47 %
OBRESTI	69 %
PRISPEVKOV IN DAVKOV	68 %
ČISTEGA DOHODKA	62 %
MASE ZA OD	53 %
AKUMULACIJE	27 %
PROIZVODNJE	4,20 %
REALIZACIJO	66 %
IZVOZ	92 %
KONVERTIBILNI IZVOZ	42 %
KLIRINŠKI IZVOZ	58 %
ŠTEVILO ZAPOSLENIH	2 %
zmanjšanje:	
UVOZA	13 %
PRODUKTIVNOST	OSTANE ENAKA

V LETU 1985 MORAMO:

1. KONTROLIRATI NORMATIVNO PORABO IN IZMET
2. IZBOLJŠATI IZKORIŠČENOST DELOVNEGA ČASA
3. ZGRADITI PROIZVODNO INFORMACIJSKI SISTEM
4. REALNO OBNAVLJATI PROIZVODNA SREDSTVA
5. URAVNAVATI KOLIČINO OBRATNIH SREDSTEV
6. VREDNOTITI ZALOGE PO ZADNJIH CENAH
7. IZPOPOLNITI SISTEM TEKOČEGA PLANIRANJA
8. IZBOLJŠATI PLANIRANJE IN TEKOČE SPREMLJANJE POSLOVANJA
9. UVESTI DELITEV PO DELU
10. POVIŠATI PROIZVODNJO ZA 4,2%

D.J.

plošč (možen prihranek okoli 500.000 DM konvertibilnega uvoza), v preizkusu vzorca pozitivnega sloja za ofsetne plošče (dosedaj uvoz iz zahoda), v odpiranju možnosti sodelovanja na širšem področju izmenjave tehnično tehnoloških izkušenj in znanja (prodaja know howa oziroma licence za proizvodnjo tiskarskih plošč idr.) ter v preizkusih pigmenta Berlinerblau, ki ga ne bo več potrebno uvažati iz zahoda.

Razširili smo tudi sodelovanje s Kombinatom Lacke und Farben ter izvedli prenos znanja brez nadomestila za rekonstrukcijo peči za kalcinacijo litopona (nova obzidava peči brez retorte in prehod na kurjenje s plinom). Dogovorili smo se za poslovno-tehnično sodelovanje s tovarno tiskarskih barv Halle ter uspešno zaključili razgovore o možnostih medsebojnega znanstveno-tehničnega sodelovanja, ki so potekali v Celju.



**Popravlilo parnega kotla
v kotlarni Titanovega dioksida**

Uspešno smo zaključili razgovore o poslovno tehničnem sodelovanju pri proizvodnji purpene. Pripravlja se podpis pogodbe o kooperaciji, predviden je tudi izvoz 100.000 doz purpene ter uvoz surovin, ki jih sedaj uvažamo iz zahoda. Prodaja in proizvodnja purpene se bo povečala iz 100 na 200 ton letno, pričakujemo zmanjšanje konvertibilnega uvoza za okoli 300.000 dolarjev.

Navezani so bili tudi prvi stiki za izvoz izdelkov Veflona ter uvoz surovin za te izdelke.

Naš predstavnik v NDR se je vključeval tudi v operativno po-

slovanje, kot je na primer izvoz avgusta lani, ki je bil v celoti plačan v konvertibilni valuti ter reševanje problema gumiranja rotacijskega filtra za titanov dioksid (preprečitev morebitne škode za približno 17 milijonov din). S tem je tudi skupno predstavništvo prispevalo k zagotavljanju nemotenega poteka proizvodnje titanovega dioksida, kar je bil eden od ciljev njegove ustanovitve.

V dolgoročnih nalogah, ki se med drugimi nanašajo tudi na povečan interes slovenske industrije po uvozu surovin za potrebe kemičnih in drugih panog ter na poglobljanje sodelovanja na področju višjih oblik gospodarskega sodelovanja, so bili navezani prvi stiki z SOZD Polikem, DO Chemo in DO Kemija Impex ter DO Kovinotehna.

Stroški poslovanja skupnega predstavništva (delež Cinkarne) so bili v tem obdobju manjši od prihrankov (stroški 4,9 milijona din, prihranki 5,9 milijona din, preračunano po tečaju dolar je 140 din). Že na osnovi tega, posebej pa, če upoštevamo še druge pozitivne učinke lahko zaključimo, da je bilo poslovanje skupnega predstavništva in delo našega predstavnika zelo uspešno.

Delovanje skupnega predstavništva je bilo v skladu z zastavljenimi cilji in v tako kratkem obdobju opravičuje naravnost in prizadevanja Cinkarne, da tudi v bodoče zagotavlja doseženo raven poslovnih odnosov, njihovo nadaljnjo razširitev ter vsestranski razvoj.

Pomembni načrti v letu 1985

Program dela za leto 1985 je narejen v skladu z zastavljenimi cilji, navezuje pa se na že začete ter delno že realizirane naloge v preteklem letu.

Vodenje tekočih zadev pri izvozu titanovega dioksida ter uvozu surovin, repromateriala in rezervnih delov.



Obrat za proizvodnjo tiskarskih barv

Razširili in poglobljali bomo poslovno tehnično sodelovanje s KLF ter povezovanje z drugimi poslovnimi partnerji na trgu NDR. Povečali bomo uvoz surovin, repromateriala in rezervnih delov, ki pomenijo za Cinkarno posredno ali neposredno zamenjavo uvoza iz konvertibilnega trga. Razširili bomo sodelovanje z drugimi poslovnimi partnerji Cinkarne pri skupnem nastopu na trgu NDR ter uvajali višje oblike poslovnega sodelovanja poleg tega pa zbirali in posredovali marketinške informacije.

Stroški predstavništva

Stroške našega predstavnika v skupnem predstavništvu bomo pokrivali iz naslova zmanjšanja plačila za opravljeno delo Progresu. Doslej smo za izvoz titanovega dioksida v NDR plačali iz tega naslova en odstotek, odslej pa bomo samo 0,5 odstotka. Skupne stroške (del Cinkarne) v višini 15.665.750 din bomo v celoti pokrili iz 0,5 odstotka na planirani izvoz 16 milijonov dolarjev.

Z realizacijo programa dela, ki je bil sprejet na delavskem svetu DSSS in DO, kot tudi s spremljanjem plana dela in stroškov v okviru skupnega predstavništva ter v ustreznih slu-

žbah znotraj delovne organizacije, bomo veliko lažje ugotovili dejanske odnose na relaciji plan - realizacija - stroški. V mnogem je torej delo skupnega predstavništva, ki je le del marketinškega delovanja v tujini odvisno od učinkovite poslovne politike in delovanja posameznih strokovnih služb v naši delovni organizaciji, pa tudi od kvalitete in vsebinskih povezav med obema delovnimi organizacijama ustanoviteljicama.

Edo BELAK

Izvršilni odbor splošnega združenja kemične in gumarske industrije je 26. februarja 1985 na svoji seji ocenil poslovno odločitev Cinkarne z naslednjim, citiramo: »Ob preverjanju ujemnosti reorganizacije predstavništva Progres v skupno predstavništvo Progres - Cinkarna je izvršilni odbor splošnega združenja ugotovil, da v celoti veljajo vsi elementi, na katerih je bila zasnovana sprememba ... » (konec citata). Nadalje ugotavlja tudi povečan interes Cinkarne in slovenske industrije po uvozu surovin in repromateriala in poglobljanju vzpostavljenega poslovnega tehničnega sodelovanja. Citiramo: »Navedeno zahteva čim tesnejši kontakt neposredne proizvodnje s tržiščem, kar je uvidel tudi Progres iz Beograda, ki je v celoti podprl to obliko transformacije skupnega nastopa na tržišču NDR. Na podlagi teh ugotovitev IO splošnega združenja se nadalje podpira prizadevanja Cinkarne, glede njenih usmeritev do vzhodnonemškega tržišča.«

Planiran obseg poslovanja v letu 1985 (v dolarjih)

	izvoz	uvoz
1. Titanov dioksid	16.000.000	-
2. drugi proizvodi CC	30.000	-
3. proizvod. poslov. partner. CC	100.000	-
4. surovine, repromat. in rezervni deli za Cinkarno		1.500.000
5. proizvodi, surovine za poslov. partnerje		200.000
6. surovine, repromaterial, zamenjava uvoza iz konvertibil. trga		300.000
7. realizacija dolgoročnih višjih oblik poslovnega sodelovanja		100.000
S k u p a j:	16.130.000	2.100.000

Inovacije v letu 1984

Denar je, delimo pa ga ne

V lanskem letu smo v Cinkarni dosegli že zavidljiv inovacijski dohodek, ki je znašal 108.527.034 din, kar je štirikrat več kakor v letu 1983. V primerjavi z celotnim dohodkom delovne organizacije pa ta znaša že 2,58 % ali 45.238 din na zaposlenega.

Na pogled so ti rezultati zelo dobri, saj so podobne ali boljše dosegli le v nekaj delovnih organizacijah v Sloveniji. Nekoliko manj zavidljivo je število prijavljenih in realiziranih inovacijskih predlogov in zastopnost tozdov v tem inovacijskem procesu.

Pregled doseženega inovacijskega dohodka po tozd

TOZD	Inovacijski dohodek v din	Nadomestilo avtorjem v din
DSSS	1.493.388	111.033
Metalurgija	1.315.397	174.609
Kemija Celje	902.702	198.847
Kemija Mozirje	-	15.000
Grafika	61.314	23.027
Vzdrževanje	637.859	79.174
Transport	-	-
Energetika	27.026.790	253.694
Titan dioksid	12.796.197	666.485
Veflon	64.394.387	2.887.279
SKUPAJ:	108.527.034	4.409.148

V zgornji tabeli je prikazan le tisti inovacijski dohodek, ki je bil izračunan na osnovi razpoložljivih podatkov. Dohodek pa je v resnici še večji, saj je šest predlogov ocenjeno po členu 35 pravilnika o inventivni dejavnosti, kjer je izračunano po točkovanem sistemu samo nadomestilo avtorjem, ni pa prikazan inovacijski dohodek.

Nadomestilo avtorjem

	Tehnične izboljšave	Koristni predlogi
Na osnovi ocenjene gospodarske koristi	41.082	113.016
Na osnovi izračunane gospodarske koristi	3.717.790	537.260
SKUPAJ:	3.758.872	650.276

Skupaj izplačano nadomestilo avtorjem predstavlja 4,06 % od izračunanega inovacijskega dohodka. Z ozirom na zgoraj opisano (ocenjeno nadomestilo) pa je ta odstotek manjši od prikazanega.

Gibanje števila inventivnih predlogov v preteklem letu:

	Tehnične izboljšave	Koristni predlogi
Prijavljeni:	15	10
Obravnavani	25	26
Realizirani	19	21

Število obravnavanih in realiziranih predlogov je večje od prijavljenih zaradi zamika obravnavanja in realizacije iz enega leta v drugo leto in zaradi obračunavanja nadomestila v drugih in naslednjih letih.

Število obravnavanih predlogov je bilo 2,12 na 100 zaposlenih, število realiziranih pa 1,66 na 100 zaposlenih delavcev Cinkarne Celje.

V zadnjih letih se tudi bistveno popravlja kvalifikacijska struktura avtorjev in soavtorjev inovacijskih predlogov. Vse več je predlogov, ki so zahtevnejši oziroma z več vloženega znanja, kakor tudi skupinskih predlogov, kjer je dosežena večja gospodarska korist.

Kvalifikacijska struktura avtorjev in soavtorjev obravnavanih predlogov v letu 1984:

Izobrazba	avtorjev	soavtorjev	skupaj	%
Visoka	9	8	17	21,1
Višja	2	5	7	8,6
Srednja	11	16	27	33,3
VK	2	10	12	14,8
KV	6	6	12	14,8
PK in NK	2	4	6	7,4
Skupaj:	32	49	81	100

Inovatorji Cinkarne pa niso uspešni samo znotraj DO, temveč je to razvidno tudi iz prejetih nagrad in priznanj, ki so jih prejeli v lanskem letu. Ta priznanja so:

- I. in II. nagrada INOVATOR CELJE za MID in nagrada RR delavcem
- nagrada ORS za diplomska dela na drugi in tretji stopnji
- ZLATA in BRONASTA plaketa na razstavi RAST YU
- prva nagrada za HUMANIZACIJO dela pri ZSJ
- diploma SPATUJ

Da bodo rezultati še večji, moramo inventivno dejavnost spraviti na višjo raven in jo približati vsem zaposlenim, to pa bomo dosegli le tako, če bo za inventivno dejavnost več razumevanja med vodilnimi in vodstvenimi delavci, če bomo inovacijske predloge hitreje reševali. In ne nazadnje začeli izvajati že sprejeta določila o delitvi inovacijskega dohodka vsem zaposlenim v TOZD in DSSS Cinkarne Celje.

Maks PEČNIK

(ne) aktualno...

Venomer slišimo iste misli: Kulturo je treba približati delovnemu človeku. Sama misel niti ni slaba. Ali ste se kdaj vprašali kdaj ste nazadnje prebrali kakšno knjigo? Koliko časa je od takrat že minilo?

Ali veste, da je knjiga resnično lahko vaš velik prijatelj? Razvedri vas, marsikatero stvar lahko po prebrani knjigi lažje dojimate in spoznali boste neki nov, bolj lep svet.

Torej potrebno je samo knjigo odpreti in čitati....



Poročilo o poslovanju sklada skupnih rezerv

V rezervi več denarja

Sklad skupnih rezerv se je tudi v letu 1984 solidarnostno vključeval v reševanje gospodarskih težav tako pri pokrivanju izgub po zaključnih računih za leto 1983 v občini kot tudi širše.

Poslovna sredstva sklada so se povečala za 9 milijonov din in znašajo v aktivni in pasivi 211 milijonov din. Na tako povečanje je v pretežni meri vplivalo nekoliko večje stanje žiro računa, obračunanih obresti po kreditih in večje stanje kratkoročnih premostitvenih kreditov.

Na osnovi povečanih prihodkov sklada nasproti preteklemu letu za 6 milijonov din in zmanjšanju odhodkov za 545 tisoč din je v zaključnem računu za leto 1984 ugotovljen skupni prihodek 21 milijonov din, ki se v letu 1985 izplača temeljnim organizacijam združenega dela - vplačnikom združenih sredstev v sklad skupnih rezerv občine Celje, sorazmerno z združenimi sredstvi rezerv v skladu.

Pri realizaciji finančnega na-

črta je bilo ugotovljeno, da so bili doseženi prihodki večji od predvidenih, zlasti zaradi povečanega priliva združenih sredstev po zaključnih računih in od obresti za odobrene kredite. Sredstva vlagatelj so za 29 % presešla planirana in so bila tudi za 13 % višja od združenih sredstev v letu 1983. Večji prihodki so tudi pri odplačilih kreditov. Zaradi visokega plasmaja kratkoročnih kreditov pa se je povečal tudi obseg obresti, kjer so

obračunane tudi zamudne obresti zaradi nepravočasnega odplačila zapadlih kreditov.

Ob tako povečanih prihodkih je bilo skladu omogočeno, da je skoraj v celoti izpolnil svojo obvezo do vračila sredstev vlagateljem, ki so jih ti združili po ZR 1977 in prej, čeprav so bila precejšnja sredstva angažirana v odobrenih kratkoročnih kreditih za izplačilo akontacij osebnih dohodkov pri organizacijah z likvidnostnimi težavami. Naša delovna organizacija je izrabila 6 milijonov din za pokrivanje izgube Rudnika svinca in topilnice Mežica od skupno 21,6 milijonov din koriščenih sredstev.

Delež sredstev za pokrivanje lastnih izgub OZD in izgub, ki so jih OZD pokrivali v reprovigirani, v letu 1984 je bil 52 % od celotnega priliva sredstev po ZR-83.

Od redno združenih sredstev v letih 1976-1977 je bilo v letu 1984 vrnjenih 38,4 milijona din. Tudi v lanskem letu je potekala akcija za širšo solidarnostno pomoč pri nadomeščanju velikih izgub in preteklih let v TGO Gorenje, kar se je v skladu odrazilo s precejšnjim umikom združenih sredstev.

Večja sredstva so bila predčasno vrnjena tudi za pokrivanje izgube v Rudniku svinca in topilnici Mežica na podlagi poslovnega sodelovanja z OZD v občini.

Skupen znesek v letu 1984 predčasno umaknjenih sredstev iz sklada je skoraj 6 krat presegel sredstva za te namene iz leta 1983.

Sanacijski kredit za osnovna sredstva je bil odobren samo Železarni Štore v višini 10 milijonov.

Sanacijski kredit za pokrivanje izgube pa je bil dan na podlagi širše družbene akcije za RTC Golte v višini 4.719.000 din. Ker je bil širok družbeni interes po sanaciji in obstoju centra, se je odobril tudi brezobrestni moratorij za obdobje 7 let.

Preko sredstev sklada pa še ni stekla akcija pokrivanja izgube v Celjskih mlekarnah.

V letu 1984 je sklad odobril 47 kratkoročnih kreditov, v skupnem znesku 252 milijonov. Stanje kreditov per 31/12-1984 pa znaša 77 milijonov dinarjev, v katerih pa tokrat Cinkarna ni bila udeležena.

Tako je bila za večino kratkoročnih kreditov sprejeta obrestna mera 24 %, za organizacije z izgubo med letom je IO odobral kredite po 20 % obrestni meri, medtem ko je za sanacijske

kredite ta znašala 10 %.

Novi zakon prinesel spremembe v namembnosti

Zakon v spremembah in dopolnitvah zakona o sredstvih rezerv, ki je bil sprejet v skupščini SFRJ v zadnjih dneh decembra 1984, zožuje namembnost uporabe sredstev v skladih. Pripravljen pa je že tudi predlog za spremembe in dopolnitev ustreznega republiškega zakona. S spremembami predpisov se uporaba združenih sredstev v skladih omejuje na dajanje kreditov za izplačilo z zakonom zajamčenih osebnih dohodkov in osebnih dohodkov v višini, določeni z zakonom pri tistih temeljnih organizacijah, ki imajo neopopravnane dospelosti obveznosti do upnikov in za kritje izdatkov za prekvalifikacijo in zaposlovanje delavcev v temeljnih organizacijah v skladu s sanacijskim programom. Vse bolj se tudi odstopa od nadaljnje socializacije izgub, saj se za njihovo pokrivanje v letih 1985 in 1986 le še izjemoma dovoljuje uporaba sredstev rezerv, združenih v sklade občin in republike, v zmanjšanem obsegu.

S tem v zvezi se postavlja vprašanje glede nadaljnjega združevanja in uporabe sredstev rezerv v občinskih skladih. Ker je s sprejemom samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev v sklad bila v občini sprejeta stopnja združevanja 2 % do konca srednjeročnega obdobja, bo ta stopnja veljala tudi za leto 1985, drugačen pa bo namen uporabe združenih sredstev. Novim zakonskim določbam bo treba prilagoditi tudi predlog sklepa o politiki in merilih za odobravanje kreditov, kar pa bo podrobneje objavljeno v Gospodarskem vestniku.

Marija BERNJAK

Registriranje delovnega časa

Problem, pred katerim zatiskamo oči

Ni čudno, da se pojavljajo sklepi delavskih svetov, v katerih delavci izražajo dvom v upravičenost dosedanjega registriranja delovnega časa, saj so ure pogosto v okvari. Sedanji sistem pa celo omogoča, da posameznik žigosa več kartic hkrati ali pa jih sploh ne uporablja.

Na 19. redni seji v januarju so delegati delavskega sveta Kemije zadalžili splošno službo, da prouči problematiko registriranja delovnega časa. Služba je pripravila obširno poročilo, katerega del objavljamo.

Registrirne ure so pogosto v okvari, kar povzroča veliko negodovanja. Da bi problem bolje razumeli naj poudarimo, da je namestitvev ur ter navodila za obračun in registracijo izdelala organizacijska služba, popravila pa po nalogu splošne službe opravlja merilni oddelek v Vzdrževanju. Enkratno popravilo treh registrirnih ur stane delovno organizacijo 96.510 din, da o stroških sprotnega vzdrževanja merilnega oddelka ne govorimo. Najpogostejše so v okvari ure v vratarnicah v novem in starem delu.

Menimo, da so ure na teh mestih nameščene neprimerno, saj so izpostavljene različnim vremenskim vplivom in zato večkrat odpovedo. V navodilu organizacijske službe je opisano, kako odgovorni vodje posameznih oddelkov zagotovijo registracijo prisotnosti na delu, če se delovnega časa ne da registrirati ročno. Po tem navodilu so delavci dolžni registrirno kartico pokazati vodji obračunske enote, ki vpiše čas prihoda ali odhoda.

Glavni vzrok za okvare registrirnih ur je neprimeren prostor, ki je tesno povezan z veliko frekvenco, predvsem obkonih, ter namernimi poškodbami. Merilni oddelek je v registrirnih urah našel pločevino, s katero so premikali mehanizem in tako registrirali za dneve naprej ali nazaj. V urah so našli žeblice in različne pripomočke, predvsem v urah na novem delu, do katerih je zaradi zidu zastrt pogled vratarja. Razna izigravanja in zlorabe potekajo v času posameznih izstopov, ko vratar ne more videti kaj se dogaja.

Zaradi takšne razvrstitve registrirnih ur je posameznikom omogočeno registrirati več kartic, saj so možne kontrole samo nad tremi urami. Nad petimi, ki so nameščene v kadrovske službi, transportu, novi žvepleni, za

zidom v novem delu dve, pa je kontrola nemogoča.

Vsekakor lahko zlorabe registriranja delovnega časa uspešno prepreči le vodja delovne enote, ki ima pregled nad gibanjem svojih ljudi ter skladno s pravilnikom zahteva za vsako zapuščenje delovnega mesta dovoljenje, ki ga da on sam ali njegov namestnik.

Registracija delovnega časa z registrirnimi urami je v veljavi že tri leta, registrirna kartica pa je osnova za obračun osebnega dohodka. Vzemimo, da delovno prisotnost ustrezno registrira 85 odstotkov zaposlenih v DO, obračun pa verjetno ne poteka povsem skladno s pravili in navodili. Kolikšno je odstopanje od navodil za obračun na podlagi kartic mora ugotoviti pristojni vodja obračunske enote ali pa revizija obračuna OD skladno s pravilnikom o registraciji prisotnosti na delu.

Obstajajo tudi posebni primeri, ko delavci zaradi akorda zapuščajo delo pred zaključkom delovnega časa, vendar jim je to dovoljeno (Keramika).

Komentiramo torej, da je to problem, pred katerim vsi zatiskamo oči, saj se nihče ne spušča v to (recimo malenkostno) problematiko delovnega reda in organizacije. Zato lahko nekdo hodi v službo in iz nje mimo registrirnih ur, drugi pa bo preračunal vsako zamujeno minuto. Obračun kartic ne poteka preko avtomatske obdelave, kot je bilo ob sprejetju pravilnika dogovorjeno. Vratar ne more biti kontrolor, ampak je to lahko edino le vodja obračunske enote (če seveda sam registrira svoj prihod).

Pojavlja se torej veliko odprtih vprašanj zakaj tako in ne drugače, jasno pa je, da plačujemo velike denarje za neučinkovitost, saj ni primerov, da bi v naši delovni organizaciji registrirali začetek in konec dela, temveč le prihod in odhod na delo in z dela, ki nikomur ne služi.

M.G.



Delavski svet in samoupravna delavska kontrola končala razpravo o KPO

Na podlagi že znanega gradi-va komisije izvršnega sveta občine Celje je samoupravna delavska kontrola v Cinkarni s pomočjo družbenega pravobranilca samoupravljanja obravnavala nakazane nepravilnosti v delovni organizaciji ter svoje poročilo posredovala delavskemu svetu delovne organizacije, ki je o tem zavzel stališča in sklepe na svoji seji, dne 7. marca 1985. Ugotovitve SDK in DS so bile objavljene že v Informatorju številka 4/85, ki je bil izdan 18. marca 1985. Zato vas na kratko obveščamo le o sklepih delavskega sveta DO, ki se nanašajo na omenjene ugotovitve v Informatorju.

Delavski svet DO je zadalil pravno samoupravno službo, da zagotovi pravilno in pravočasno pripravo materialov za samoupravne organe. Naloga je stalna. Projektno skupino za skladišče Kovinotehne zadaljuje, da do konca meseca aprila dokončno opredeli namembnost in koristnike prostorov. DE Marketing, posebno finačno in pravno samoupravno službo je zadalil, da pripravijo predloge pogodbe o poslovnem tehničnem sodelovanju oziroma samoupravni sporazum med Kovinotehno in Cinkarno.

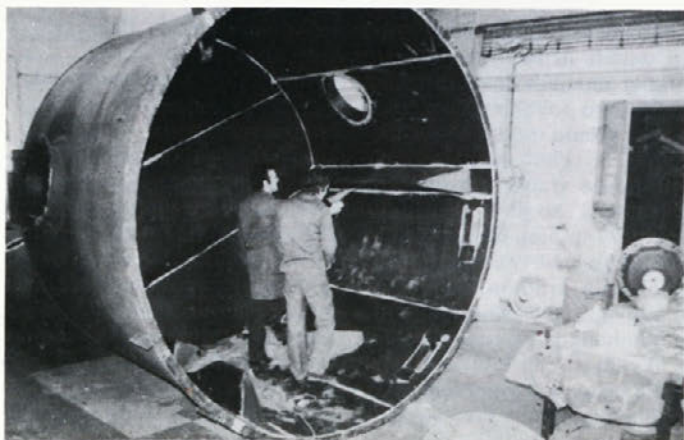
Delavski svet je nadalje sklenil, da je ustanovitev skupnega predstavništva Progres - Cinkarna upravičena in da se delo nadaljuje še naprej. Zadalil je ustrezne strokovne službe, da čimprej dopolnijo navodila o točnem izpolnjevanju dokumentov, ki se nanašajo na službena

potovanja, ter pripravijo tudi ustrezno dopolnitev samoupravnih aktov. Prav tako je zadalil službe da pripravijo samoupravni akt, ki bo urejeval oblikovanje in delitev sredstev za ekonomsko propagando, reklamo, udeležbo na sejmih, razstavah, reprezentanco in druge tovrstne stroške.

Delavski svet se strinja z ugotovitvijo SDK, da je pri vrednotenju dejanskega prispevka predsednika bila upoštevana izjemnost v DSSS, ne pa v DO in da jo je potrdil DS DSSS. V zvezi s tem je ponovno zadalil službe da uveljavitev dejanskega prispevka realizirajo v dogovorjenem roku za celotno DO. Kadrovske in pravno samoupravno službo je zadalil, da poišče ustrezno strokovno rešitev za reševanje podobnih stanovanjskih problemov (kot je to bilo v primeru direktorja DE Marketing) in skladno s tem pripravi predlog za dopolnitev samoupravnih aktov s tega področja.

Glede problema razporejanja deviz v DO je podprl ugotovitve SDK in zadalil DE Marketing, računovodsko, posebno finančno in pravno samoupravno službo, da pripravijo gradivo za obravnavo na SDK DO. Poglobljena ocena urejenosti razmer in stopnja dogovarjanja pa mora biti predmet obravnave v samoupravnih organih tozdev in DO.

Obsodil je tudi neobjektivno pisanje nekaterih novinarjev ter pripravil odgovor, s katerim želi objektivno seznaniti širšo javnost o razmerah v Cinkarni.



Gumiranje ohišja elektrofiltra

Uredniški odbor že drugič razpisuje natečaj za najlepšo oglasno desko

Do meseca maja letos bomo člani uredniškega odbora zopet opazovali oglasne deske v naši del. organizaciji. Na podlagi enakovrednih kriterijev, se bo tričlanska komisija odločila, katera si zasluži nagrado. Tistega, ki najlepše in najbolj kvalitetno ureja oglasno desko, bomo nagradili. Nagrada bo podeljena na proslavi ob prazniku dela.

Oglasna deska mora nuditi informacijo o uspešnosti dela, osebnih dohodkih, delovanju samoupravnih in družbenopolitičnih organizacij, informacije o osebnih zanimanjih delavcev, predvsem pa mora jasno povedati, kje lahko delavec dobi informacijo ali pa nanjo sama opozori.

Informacija ne sme biti daljša od pet do šest vrstic, naslovi

morajo biti poudarjeni z velikimi črkami in flomastrom, da so takoj vidni. Zlato pravilo za oglasno desko je, da jo je treba dnevno spreminjati, da z dnevom živi.

Uredniški odbor

Cinkarna Celje TOZD Transport in skladišča

objavlja licitacijo

vozila Renault 4 TLS,
inv. št. 24171, letnik
1979.

Izklicna cena je 30.000,00 din. Licitacija bo potekala 18. aprila 1985 ob 10.00 uri v prostorih TOZD-a Transport in skladišča. Ogled je možen eno uro pred licitacijo.

Poslovanje v januarju in februarju

(Nadaljevanje iz prve strani)

Devizno stanje

Kot smo že omenili, smo v

decembru 1984 leta izrabili termiski nakup deviz. Devizne probleme smo reševali tudi z najemanjem blagovnih kreditov

(žlindra, cink). Vse to pomeni, da bomo devizne obveznosti plačevali v letošnjem letu. Če k temu dodamo še zmanjšanje konvertibilnega izvoza smo v letošnjih prvih dveh mesecih v glavnem pokrivali zaostale devizne obveznosti. Redni uvoz je tako bil znatno zmanjšan. Omenimo naj še, da še nimamo rešenega vprašanja posojila 4,36 milijona dolarjev iz leta 1983.

E.B.

Nabava surovin in repromateriala:

	I., II. 1984	I., II. 1985
cink Zletovo SAG	327 ton	259 ton
cink Zletovo GOB	296 ton	451 ton
cink ostali SAG	170 ton	464 ton
cink skupaj	793 ton	1.174 ton
sekund. cink pepeli	300 ton	203 ton
sekund. cink trdi	74 ton	40 ton
sekund. baker	55 ton	24 ton
pocinkana pločevina	8 ton	54 ton
cement	303 ton	247 ton

Uvoz surovin, rezervnih delov:

(v tej vrednosti je zajeto 12.000 ton žvepla in 1.000 ton cinka BBU) dolarjev 1.346.170 3.011.061

Prodaja na domačem trgu:

kemijski program	1.104.800.000 din
metalurški program	720.300.000 din
grafični program	305.700.000 din
S k u p a j:	2.130.900.000 din

Prodaja na tujem trgu:

klirinško področje	2.810.994 dolarjev
konvertibilno področje	1.482.880 dolarjev
S k u p a j:	4.293.874 dolarjev

Dejavnost s področja samoupravljanja

ZBORI

V zadnjih dneh februarja so bili organizirani zbori delovnih ljudi po vseh tozidih, na katerih so razpravljali o zaključnem računu in planu za leto 1985. Razpravljali so bili kljub dobrim poslovnim rezultatom lanskega leta zaskrbljeni kako bo v bodoče, koliko bomo še lahko obvladovali položaj naše delovne organizacije v gospodarstvu Jugoslavije. Delavci v titanovem dioksidu so že drugih zahtevali ob zaključnem računu razgrajene podatke o osebnih dohodkih. Niso pa se strinjali z razlago razdelitve mase za bruto osebne dohodke. Bilo je tudi zastavljeno vprašanje, zakaj je konvertibilni izvoz planiran manj kot je bil dosežen lani.

Razpravljali v titanovem dioksidu in grafiki so se dotaknili tudi področja kadrovanja ter ocenili, da je zaposlovanje nove delovne sile potrebno temeljiteje pretehtati predvsem in tudi v delovni skupnosti skupnih služb.

Delavci v tozdu Kemija so mnenja, da se mora ob sprejetju plana za leto 1985 upoštevati njihove pripombe, katere so obravnavali tudi na njihovem delavskem svetu in opozorili nanje na DS DO. Te pripombe so naslednje:

1. Potrebno je diferencirati dejanski izvoz od posrednega in spremembo vnesti v plan.
2. Bolje je potrebno organizirati, racionalizirati in izboljšati kvaliteto dela tozidov skupnega pomena in skupnih služb.
3. Potrebno je uskladiti vse vrednosti porabe z nominalnim bruto dohodkom.
4. Plan za leto 1985 je potrebno izdelati tako, da bo neto akumulacija enaka vsaj lanskim povečavi za predviden odstotek inflacije.
5. Pregledati je potrebno temelje plana razvoja tozda Kemije 1981-85 in plan za letošnje leto uskladiti s temelji plana.
6. DE Marketing mora vložiti vse napore za pridobitev surovin za proizvodnjo cinkovega oksida po konkurenčnih cenah, da proizvodnja ne bi več nazadovala.
7. Plan sredstev za nabavo osnovnih sredstev za zamenjavo je potrebno uskladiti s potrebami, tako da bo zagotovljeno nemoteno obratovanje in proizvodnja.
8. Planirana sredstva za izgradnjo barijevega sulfata v višini

120 milijard din so prenizka, zato jih je potrebno nujno približati predračunski vrednosti 250 milijard.

9. Del dohodka, namenjenega za finansiranje dejavnosti skupnih služb, (200 odstotno povečanje) je potrebno podrobneje in temeljito obrazložiti.

10. Zbor meni, da je povečanje čistega dohodka za 2 odstotka nerealno in preskromno. Nekatere pripombe izvirajo predvsem iz nerazloženega oziroma premalo razloženega gradiva iz področja planiranja, za ostale zgornje točke pa pričakujemo obrazložitev v prihodnji številki glasila.

Delavci tozda Veflon so potrdili usmeritve, ki naj omogočijo doseganje še boljših rezultatov. Te usmeritve so: znižanje stroškov proizvodnje, varčevanje s surovinami, pospeševanje inovacij, izboljšanje delovnih pogojev v proizvodnji, modernizacija delovnih sredstev, doseganje čim višje ravni predelave, razvoj novih proizvodov, zmanjševanje porabe energije in upoštevanje nagrajevanja po delu.

Letošnji pogoji gospodarjenja po eni strani prinašajo nekatere novosti v zvezi z večjo samostojnostjo organizacij združenega dela (odločanje o cenah, oblikovanje politike osebnih dohodkov), po drugi strani pa bodo nekateri sistemski ukrepi to samostojnost omejevali oziroma zaostrovali položaj (devizni sistem, pokrivanje tečajnih razlik dosedanjih rezultati pri razbremenjevanju gospodarstva so relativno majhni, pa še te je izničilo kopičenje zalog in počasno obračanje sredstev).

Temeljna usmeritev letos je:

- a) nadaljnje uresničevanje samoupravljanja, dograjevanje samoupravne organiziranosti z vidika krepitve združevanja dela in sredstev ter razvijanje dohodkovnih odnosov v pogojih gospodarske stabilizacije;
- b) takšno gospodarjenje, ki bo omogočilo zaustavitev padca realnih osebnih dohodkov in standarda, kar je vse povezano z ekonomsko motivacijo ter dograjevanjem sistema nagrajevanja;
- c) prizadevanje za optimalno razmerje med delovnim in obratovalnim časom z vidika čimvečje izrabe proizvodnih sredstev;

Kar zadeva prvo nalogo morajo sindikalne organizacije in organi napraviti več za obliko-

vanje lastnih mnenj o samoupravni organiziranosti uresničevanju samoupravljanja in dohodkovnih odnosih. S tem v zvezi je posebej pomembno krepiti vlogo delavskih svetov, uveljavljati prava razmerja med tozdi in delovnimi skupnostmi skupnih služb in ob tem tudi ustrezno dopolnjevati samoupravne splošne akte s tega področja.

Glede druge usmeritve je treba povedati, da je z resolucijo predvidena rast družbenega proizvoda za 2,5%, na tej podlagi pa 10 % zaostajanje rasti osebnih dohodkov in skupne porabe. Če dosežemo 3,5% večji družbeni proizvod, kar praktično pomeni, da je treba znižati delež materialnih stroškov v celotnem prihodku najmanj za 1% ob 1% rasti zaposlovanja. V sindikatu moramo v okviru svojih pristojnosti narediti vse, da v večini ozdov in dejavnosti to dosežemo. Nekateri dobri primeri kažejo, da je to mogoče, in sicer so možnosti za boljše gospodarjenje še pri zmanjševanju zalog, boljšem obračanju in angažiranju finančnih sredstev, hitrejšem združevanju dela in sredstev, učinkovitem investiranju, zniževanju stroškov režije in motivaciji za boljše delo ter gospodarjenje.

Kar zadeva dograjevanje sistema delitve naj povemo, da bo letos treba sredstva za osebne dohodke oblikovati na podlagi samoupravnih sporazumov dejavnosti, dogovor pa velja samo za tiste ozde, ki sporazumov niso sprejeli. Na podlagi samoupravnih sporazumov pa bo seveda treba dograditi samoupravne splošne akte za področje delitve dohodka in sredstev za osebne dohodke. Da sistem nagrajevanja bistveno vpliva na motivacijo za delo in gospodarjenje, se je v zadnjem času pokazalo ob dobrih rešitvah na primer v Železnih Jesenicah in Železnih Ravneh.

Na dohodek pa seveda vpliva tudi cene. Kot že rečeno, je pristojnost odločanja o cenah prenešana na organizacije združenega dela. Vendar pa zakon pravi, da ni možno nobeno povečanje cen, dokler organizacije združenega dela v svojem samoupravnem aktu ne opredelijo postopkov in kriterijev za določanje cen. To pomeni, da je treba v vseh ozdih dopolniti akte, ki govorijo o oblikovanju in določanju cen proizvodov in storitev.

Tudi spremenjeni zakon o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka

(»obračunski zakon«) je prinesel novost in sicer omogoča ozdom, da stroške obroka med delom pokrivajo iz »drugih poslovnih stroškov«, višine in pogoje za tako financiranje pa je treba določiti v samoupravnih splošnih aktih, ki morajo biti usklajeni z zveznim družbenim dogovorom. Torej, spet delo za sindikat.

V zvezi s tretjo usmeritvijo pa je treba povedati, da zakon o združenem delu nikjer ne predpisuje, da delovni teden ne more biti krajši kot 42 ur in hkrati določa, da delovni teden traja najmanj 5 dni. To pomeni tudi, da je že na podlagi veljavne zakonodaje mogoče iti v skrajševanje delovnega časa delavcev, ob istočasnem podaljševanju obratovalnega časa strojev in naprav, to pa mora postati strateška usmeritev sindikata.

Na istih zboreh so delavci potrdili pristop k panožnem sporazumu črne in barvaste metalurgije, katere člani smo bili tudi doslej.

Vzroki zato so struktura kazalcev uspešnosti in tipična dela ter naloge. Strokovne službe in sindikat pa morajo proučiti pogoje, da bi v bodoče pristopili k samoupravnemu sporazumu kemične, gumarske in nekovinske industrije Slovenije.

Obvestilo

članom blagajne vzajemne pomoči

Odbor blagajne vzajemne pomoči sporoča nekatere spremembe, ki jih je potrdil na svojih sejah. Zgornja meja možnega posojila članom BVP se poveča iz 10.000 na 15.000 din. V izrednih primerih zaradi smrti v družini oziroma druge nesreče, pa se lahko dovoli posojilo v višini 20.000 din. Člani odbora BVP menijo, da bi morali zvišati tudi znesek vpisnine iz 50.00 na 100,00 din ali več. O tem bo odločala skupščina BVP, ki je predvidena v začetku aprila. Povišati je potrebno tudi deleže in preveriti možnosti trimesečne vezave prihrankov. Na skupščini bo odbor predlagal še ostale spremembe pravilnika o poslovanju BVP.

Odbor

Dejavnost sindikata

Pred nami so volitve v samoupravne organe

Dosedanjim delegatom v samoupravnih organih meseca junija poteče mandat, nekaterim komisijam pa mesec ali dva kasneje. Ker bo imel sindikat aprila pri kandidiranju novih delegatov veliko dela, je prav, da vas seznanimo z novostmi na tem področju.

Delavski svet je organ, preko katerega se v največji meri uresničujejo ustavne pravice delavcev v tozidih. Zato mora biti oblikovan na najbolj demokratičen način, to je z izvolitvijo s strani delavcev. Vsak delavec, ki je sklenil delovno razmerje, ima aktivno volilno pravico, to pomeni, da lahko voli. Pasivna volilna pravica (pravica biti voljen v organ) je omejena. Te pravice nimajo individualni poslovojni organi, predsednik ali član KPO, delavci s posebnimi pooblastili. Povsem enako je omejena pasivna volilna pravica za volitve v organe samoupravnih delavske kontrole. Med omejitve pasivne volilne pravice štejemo tudi določila, da nihče ne more biti več kot dvakrat zaporedoma izvoljen v isti delavski svet, pa tudi ne v izvršilne organe delavskega sveta.

Pomembna je tudi neposrednost, to pomeni, da volijo organe delavci sami. Neposredne volitve so predpisane za delavske svete tozdov in DO, organe samoupravnih delavske kontrole ter končno za disciplinsko komisijo, ki je pri nas na ravni DO.

Volitve v delavski svet tozda razpiše njegov delavski svet. Enako velja za delavski svet DO. Volitve praviloma potekajo hkrati v vseh tozidih, tako da se omogočijo učinkovite kadrovske rešitve, običajno pa je to tudi vezano na skupne roke ob oblikovanju organov in skupen iztek mandata. Roke razpisa določa statut, razpisani morajo biti najpozneje 30 dni pred potekom dosedanjih mandatov, zato bo potrebno čimprej opredeliti dan volitev.

Postopek vodijo volilne komisije in volilni odbori. Pri nas so to stalni organi. Volilne komisije opravljajo tehnično delo oziroma pripravo volilnega materiala, ugotavljajo pravilno sestavo kandidatne liste, ali so zastopani vsi deli delovnega procesa itd. Volilni odbor dela neposredno na volišču, vodi glasovanje pri volitvah in skrbi za pravilnost in tajnost glasovanja.

DEMOKRATIČEN KANDIDACIJSKI POSTOPEK

Velikega pomena je kandida-

cijski postopek, saj se v tej fazi volilnega postopka sprejemajo odločitve o tem, kdo bi bil primeren za delegata. To pa je bistveno za končno izvolitev.

Kandidacijske konference se morajo sklicati po razpisu volitev, opraviti pa najpozneje 15 dni pred dnevom glasovanja. Kandidacijsko konferenco skliče vodstvo sindikalne organizacije v tozdu. Da se zagotovi udeležba delavcev iz vseh delovnih okolij, morajo biti kandidacijske konference sklicane po posameznih delovnih skupinah. Na kandidacijskih konferencah se vodi zapisnik, ki se pošlje sindikalni organizaciji, ki nato na podlagi opravljenih konferenc po delovnih enotah sestavi enotno kandidatno listo celega tozda. Sindikat kandidatno listo pošlje volilni komisiji najkasneje 10 dni pred dnevom glasovanja. Volilna komisija bo preizkusila ali je kandidatna lista sestavljena v skladu z zakonom. Opozoriti je potrebno, da mora sindikat dobiti od vsakega kandidata pismeni pristanek, da sprejme kandidaturu. Če je kandidatna lista sestavljena skladno z zakonom, jo volilna komisija objavi na način, ki je določen v samoupravnem aktu, vendar najpozneje pet dni pred dnevom volitev.

Opozoriti je potrebno tudi na glasovanje. Pri volitvah delavskih svetov se glasuje na volišču, ki so pri nas že stalno določena za posamezne tozde in DSSS. Glasuje se z glasovnicami, na katerih so navedena imena kandidatov, ter koliko le-teh je potrebno izvoliti. Glasuje se tako, da se obkroži zaporedna številka pred imenom. Delavci, ki na dan glasovanja niso prisotni na volišču, ker opravljajo delo na svojem delovnem mestu v drugih krajih države ali v tujini, volijo po pošti, s tem da se jim pošlje glasovnica. Ko se volišče zapre, so volitve končane, volilni odbor ugotovi izid glasovanja. Izid se ugotavlja v primerjavi z volilnim imenikom, tako da se ugotovi, ali je volilo več kot polovica delavcev in koliko. Volilni izid ugotovi volilna komisija: koliko je v tozdu delavcev,

koliko od njih je glasovalo na volišču, koliko je glasovalo po pošti, koliko glasovnic je bilo neveljavnih in kateri kandidati so bili izvoljeni.

ODPRTE ALI ZAPRTE LISTE

Če je na kandidatni listi toliko kandidatov, kolikor je potrebno izvoliti delegatov je to zaprta, če pa jih je na kandidatni listi več, je to odprta lista. Menim, da ni pomembno vprašanje več kandidatov, temveč je bistveno kakšen je dejanski vpliv delavcev na predlaganje in določanje kandidatov. Zato je važna naloga sindikata, da izvede tak kandidacijski postopek, kjer bodo upoštevani interesi vseh delavcev, da bodo v delavskem svetu tozda zastopani vsi deli delovnega procesa, da bo kandidatna lista ustrezala socialni sestavi (strokovna usposobljenost, spol, starost). Če se izvede tak postopek, je vprašanje odprtih ali zaprtih list odveč.

Izvršilne organe delavskih svetov imenujejo DS tozdov in DS DO na predlog sindikalne organizacije. Prav bi bilo, da bi sindikat predlagal v te organe

bolj usposobljene delavce, ker so člani izvršilnih organov poostre- no odgovorni (570 člen ZZZ).

Najvažnejše naloge izvršilnih organov so izvršilne zadeve, to je predlaganje in izvrševanje aktov, sklepov, ki se nanašajo na statusna vprašanja, samoupravnih odnosov. Odločitve izvršilnih organov pomenijo izvrševanje že sprejete odločitve DS ali delavcev. Poleg tega imajo ti organi tudi nadzorno funkcijo. Razmerje med delavskimi sveti in izvršilnimi organi je hierarhično, delavski svet voli izvršilni organ, sprejema samoupravne splošne akte in odločitve, izvršilni organ pa jih pripravlja oziroma skrbi za njihovo uresničevanje. Delavski svet opravlja tudi kontrolo nad delom izvršilnih organov.

V letu 1985 nas čakajo še druge naloge, saj bodo v začetku leta 1986 volitve v skupščine DPS, kjer bomo morali izvesti kandidacijske postopke. Prav tako pa bodo volitve članov delegacij za skupščine SIS in ZZZ.

Dragan MUROVIČ

Manj poškodb kot lani, toda več invalidov

Varstvo pri delu je problem gospodarjenja, modernizacije tehnologije in zaščite okolja. Čeprav število poškodb pri delu pada, je stanje na področju varstva pri delu slabše, saj se povečuje število delovnih invalidov in poklicnih bolezni. Zavedo o ekonomski nujnosti humanizacije delovnih razmer očitno še ni na taki ravni, kot bi bilo potrebno. Samoupravni organi pa poročila o varstvu pri delu ne obravnavajo.

Iz podatkov službe za varstvo pri delu v Cinkarni je razvidno, da se je v letu 1984 pripetilo najmanj poškodb pri delu v zadnjih desetih letih in sicer 109. Število izgubljenih dni je bilo 1966. V primerjavi z letom prej se je število nesreč zmanjšalo za 17, izgubljenih dni pa je bilo za 678 dni manj. Pred desetimi leti smo imeli polovico več nesreč in enkrat več izgubljenih delovnih dni.

Največ poškodb pri delu na 100 zaposlenih ima Titanov dioksid (18), sledijo pa Vzdrževanje (36) in Metalurgija (23). Ostali tozdi so pod povprečjem v delovni organizaciji. V tozdu Energetika pa ni bilo nobene poškodbe pri delu.

V tem letu je prišlo do ene poškodbe pri delu s smrtnim izidom ter dveh težjih poškodb. Pri polnjenju pirta v dnevni rezervoar se je delavcu zabil presipni jašek iz traka 39 na trak 40. Gumi trak se je zaradi tega usta-

vil, pogon traka pa se ni izklučil. Ko je tako čistil presipni jašek in odstranjeval zagoden kos lesa, se je trak nenadoma sprostil, se zavrtel in stisnil delavca za roko. Poškodba je bila tako huda, da je bila potrebna amputacija.

Naš delavec V. Kvas se je poškodoval v Zagrebu v DO Pliva. Pri iztekanju žveplene kisline se je snela prednja gumijasta cev, (pritrdjena z objemko na rebrast nastavek) skozi katero gre zrak, ki potiska kislino skozi iztočno cev na zadnjem delu vozila v skladiščne rezervoarje. Pri tem ga je povratni vdor zraka s kislino polil po prednjem delu telesa.

Večina vzrokov za nesreče še vedno izvira iz premajhne pazljivosti pri delu ter pomanjkljive organizacije dela. Pojavlja se tudi malomarnost in neupoštevanje predpisov. Nesrečam pa botrujejo tudi motnje v tehnološkem procesu, neustrezni delov-

ni prostori in pomanjkljivi pri-pomočki za delo. Še vedno je odločujoč dejavnik varstva pri delu človek, z vsemi svojimi slabostmi, ker ne upošteva dogovorov, zakonov, določil in pravil, skratka, s svojim neodgovornim obnašanjem je bil povzročitelj 71 odstotkov poškodb pri delu.

Na število poškodb pri delu pa v veliki meri vplivata tudi delovna disciplina in alkoholizem.

Stari delovni prostori, izrabljene delovne priprave in naprave ter zastarela tehnologija v več kot polovici obratov naše DO ne povzročajo večjega števila poškodb pri delu, pač pa objektivno povzročajo težke delovne pogoje v teh proizvodnih obratih. To ima za posledico večje število invalidov dela, pogosta obolenja, manjši delovni učinek in podobno. Vendar pa kljub težkim delovnim pogojem poklicnih obolenj nimamo.

Dejanska kvalifikacijska struktura zaposlenih v Cinkarni onemogoča kvalitetno in nor-

malno izobraževanje iz varstva pri delu. Pomanjkljivo osnovno predznanje proizvodnih delavcev ne ustreza sodobnemu pisnemu načinu poučevanja (testi, navodila, pravila za varno delo itd.) saj je velika večina z leti ali zaradi jezika v tehničnem smislu postala »polpismena«.

Po zakonu o varstvu pri delu mora delovna organizacija zagotoviti, da je vsak delavec po programu teoretičnega in praktičnega usposabljanja ob prvi in ob vsaki kasnejši razporeditvi na delovno mesto oziroma delo poučen o: delovnih razmerah in nevarnostih pri delu, varstvenih ukrepih in sredstvih in opremi za osebno varstvo ter njihovi uporabi.

Glede na že znano problematiko v zvezi z izobraževanjem in preizkusi znanja in varstva pri delu (polpismenost in nepismenost delavcev), smo v letu 1984 pričeli z ustnimi preizkusi znanja iz varstva pri delu in sicer na delovnem mestu samem. Služba za varstvo pri delu v sodelova-

nju z Centrom za izobraževanje delavcev Cinkarne opravlja občasne preizkuse znanja delavcev iz varstva pri delu na ta način, da razdeli delavcem v proizvodnji pisno snov v obliki knjižice »Osnove varstva pri delu«. Po določenem času se opravljajo preizkusi znanja delavcev ustno ob prisotnosti neposrednega vodje dela delavca. Za neposredne vodje dela in obratovodje se opravljajo občasni preizkusi znanja iz varstva pri delu v pisni obliki (test) po posebnem programu.

V letu 1984 se je udeležilo predavanja in opravilo preizkus znanja iz varstva pri delu: 451 delavcev iz neposredne proizvodnje, 23 vodilnih in vodstvenih delavcev ter 77 novosprejetih delavcev v proizvodnjo.

Aktivnost v omejevanju poškodb pri delu je treba usmeriti v boljšo organizacijo dela, v dosego upoštevanja določil varstva pri delu, v strokovno izobraževanje kot sestavni del delovnega procesa ter v preglede delovnih

priprav in naprav.

Občuten padec kvalitete osebnih varovalnih sredstev onemogoča učinkovito in trajnejšo osebno zaščito zaposlenih, predvsem na nevarnejših delih. Hkrati pa predstavlja večjo porabo in s tem večji strošek.

Letos bo v slovenski skupščini tekla beseda o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu pri delu, o čemer naj bi razpravljale tudi sindikalne organizacije ter o tem dale tudi pobude za ukrepanje v lastnem delovnem okolju.

Sindikalna stališča naj bi predvidevala ustanovitev odborov za varstvo pri delu, ki lahko vplivajo na razvijanje zavesti o pomenu varstvenih ukrepov, obravnavajo stopnjo škodljivosti delovnih razmer ter vzroke poškodb pri delu in poklicnih bolezni. Strokovna služba za varstvo pri delu pa lahko najde v odborih močno samoupravno oporo.

Letna konferenca IGD

Pogasili 36 začetnih požarov

Redne letne konference Industrijskega gasilskega društva Cinkarne, ki je bila 8. februarja letos v domu železarjev na Teharjih, se je udeležilo 40 članov in gostov iz drugih gasilskih društev. Iz poročil o delu društva v preteklem letu je bilo razvidno, da je društvo Cinkarne delovalo zelo dobro. Poudarili so, da mora biti skrb za varnost pred požari v zavesti slehernega našega delavca.

Tov. Janko Rebov, predsednik IGD je menil, da je potrebno usmeriti večja prizadevanja v vzgojo delavca, ga seznaniti z nevarnostmi in posledicami požarov, ga oborožiti z znanjem in zaupanjem za pravočasno in strokovno ukrepanje. Tov. Pasero, poveljnik občinske gasilske

zveze je v pozdravnem govoru spregovoril o pomembnosti izobraževanja in pridobivanja gasilskih delavcev ter o preventivni dejavnosti, kateri smo doslej posvečali premalo pozornosti. Opozorili so še na problem pridobivanja žensk v gasilske vrste in si zadali nalogo, da organizi-



Naši gasilci so bili aprila na strokovni ekskurziji v tovarni motorjev in traktorjev TORPEDO na Reki.

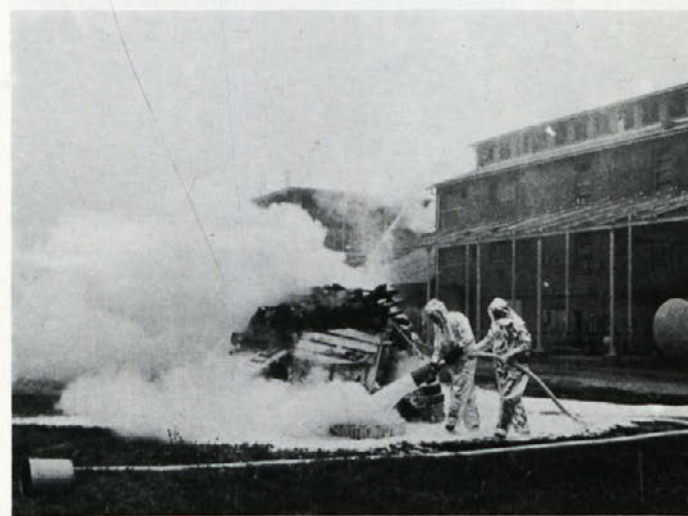
rajo redne vaje za žensko deseti- no. Prav tako je v letu 1985 nova naloga društva organizirati več vaj v tozdu Kemija Mozirje, zaradi tamkajšnjih količin vnetljivih snovi.

Iz poročil je bilo tudi razvidno, da so lani zabeležili 36 začetnih požarov na celotnem območju Cinkarne in ocenili, da je s tem nastalo 980 tisoč din škode. Službujočim gasilcem, dobri gasilski tehniki in hitri akciji, gre zahvala, da ni bila škoda še večja.

Za svojo redno dejavnost med letom IGD porabi dva milijona din, kar pa pomeni zanemarljivo vrednost glede na varnost in pomoč, katere smo deležni sleherni dan.

Na konferenci so delili tudi

priznanja za dolgoletno delo v gasilstvu, katerega so bili deležni Karel Macuh, Mihael Petek (za 40 let); Jože Rošar, Stanko Pungaršek, Katica Lipovšek, Slava Leskovšek, Milica Končan (za 30 let), Stanko Kramperšek, Jože Kamenšek (za 20 let), Srečko Fidler in Leopold Šmon (za 10 let). Spominski darili pa sta si zaslužila tudi dva člana, ki odhajata v pokoj, Karel Kukovič in Jože Rošar. Poklon so izročili tudi sosedom GD Teharje in 13 knjižnih priznanj najzaslužnejšim članom, ki so v minulem obdobju najbolj aktivno sodelovali tako na preventivnem kot na operativnem področju. ČESTITKAM SE PRIDRUŽUJE TUDI UREDNIŠTVO!



Iz vaje

Vprašujem - odgovarjam

V uredništvo je prispelo pismo tovariša Henrika Ovtarja, sodelavca v tozdu Vzdrževanje, katerega objavljamo v celoti. Na njegovo pismo smo hkrati poskrbeli za komentarje od ustreznih delavcev, ki jih objavljamo v nadaljevanju.

Najprej bi se rad zahvalil izvršnemu odboru sindikata vzdrževanja za moralno in materialno pomoč pri prestajanju moje bolezni. Kmalu bo minilo leto dni, kar sem v bolniškem staležu, (če odštejem pet dni v mesecu avgustu lani, ko sem si malo popravil socialni položaj). Vsak, ki je bil kdaj v bolniški, pa ve, da je osebni dohodek le polovičen.

V tem času sem dobil od sindikata 500 din denarne pomoči, ki mi jo je izročil predsednik sindikata vzdrževanja v tovarni. Drugače pa od sindikata nisem bil deležen ničesar. Seveda, ko človek zboli je za podjetje (oziroma posameznika), odpisan inventar in zanj se od prisotnih nihče več ne zanima. Moj glavni predpostavljani, me je, ko sva se slučajno srečala v tovarni, vprašal, kdaj pridem delat, moje zdravje ga ni zanimalo. Pa kaj bi mu to zamerilo, saj je šel prišel v tovarno, jaz pa bom tukaj že 24 let.

Mnogi moji sodelavci in prejšnji šefi, pa so se zanimali za moje zdravje, mi pošiljali pozdrave, mnogi so me tudi obiskali v bolnišnici v Celju in Ljubljani, saj sem bil v bolnici s presledki skupaj štiri mesece in pol. Vsem tem bi se rad zahvalil za pozdrave in iskrene želje po čimprejšnjem okrevanju, ki so mi jih pošiljali po ženi in sinu, ali pa me osebno obiskali. Nisem človek, ki bi jokal nad svojo usodo, vendar sedaj spoznavam, kakšni so naši medsebojni odnosi.

Mogoče pa se je delegat sindikata, ki bi me moral obiskati, kje izgubil, tako kot se je izgubil odgovor na mojo pritožbo, ki sem jo vložil na delavski svet vzdrževanja. Odgovor sem dobil šele mesec in pol po obravnavi pritožbe, tako da sem zamudil rok za ponovno pritožbo na sodišče zdrženega dela, potem pa sem tako zbolel. Napaka pri ocenitvi delovnega mesta, ki jo je napravila komisija - ne samo meni, ampak tudi drugim vodjem skupin v elektro in merilnem vzdrževanju - me še danes grize. Obrazložitev v odgovoru na mojo pritožbo, da imam premalo ljudi, ne drži. Saj imajo nekateri delovodje v strojnem vzdrževanju samo tri do pet ljudi in še skupinovodje. Ocenitev njihovega delovnega mesta je z indeksom 3,08, čeprav nekateri tudi nimajo ustrezne izobrazbe. Jaz sem imel devet elektricarjev

brez skupinovodje, z indeksom 2,88 in z ustrezno izobrazbo (delovodsko šolo in 24 let prakse). Krivica ni bila storjena meni ampak vsem vodjem skupin v elektro in merilnem vzdrževanju. Seveda pa smo merilci in elektriki v manjšini, saj so vsi vodje vzdrževanja strojne smeri.

Zato prosim, da komisija, ki je ocenjevala delovna mesta, odgovori meni in vsem oškodovanim v glasilu Cinkarnar.

Henrik OVTAR

PRVI ODGOVOR

IO sindikata VZDRŽEVANJA je v začetku lanskega leta sprejel sklep, da se znesek 200,00 din ne izplačuje več tistim delavcem, ki so v staležu več kot mesec dni, temveč se denar, ki ostane od tega, prenese na prošnje socialno ogroženih in to za enkratno pomoč v znesku din 5.000,00. Seveda pa se v dogovoru s sodelavci bolnega tovariša dodeli določena vsota za nakup darila in se ga obišče.

V primeru tov. OVTARJA njegovi sodelavci niso izrazili želje po obisku, pa tudi njegov neposredni vodja ni opozoril, da je eden od njegovih delavcev že dalj časa v staležu, kakor je to primer pri drugih vodjih (OVO Metal - tov. URŠIČ). Tudi tov. AHTIK kot socialna delavka izvršnega odbora sindikata ni opozorila na primer tov. OVTARJA.

Če se tov. OVTAR čuti materialno ogroženega oz. materialno oškodovanega, naj pošlje prošnjo na IO OOZS TOZD, ki bo o tem razpravljala.

Franc LONČAR

DRUGI ODGOVOR

Tov. Ovtar se je pritožil na delavski svet tozda Vzdrževanje, o pritožbi pa je razpravljala tudi komisija za organiziranost in vrednotenje ter pojasnila, da so bili med javno razpravo aktov s področja delitve osebnih dohodkov upoštevani pogoji, ki so narekovali popravek izračunane ocene zahtevnosti dela del in nalog skupinovodje. V pojasnilo so tudi navedli indeks zahtevnosti dela skupinovodij za področje vzdrževanja elektroopreme za titanov dioksid. O tem je razpravljala tudi delavski svet tozda Vzdrževanje in potrdil, da je bila pritožba neutemeljena.

Jože HROVATIN

TRETI ODGOVOR

Glede na kritiko, ki jo tov. Ovtar navaja v svojem pismu, bom delno skušal odgovoriti. Res je, da v obilici dela človek večkrat nehoti pozabi na svojega sodelavca in na težave, ki jih ima. Vprašanje, ki sem ga zastavil tovarišu Ovtarju - kdaj pride delat - je bilo mogoče nerodno postavljeno in se mu opravičujem, če se je čutil prizadetega. Glede medsebojnih odnosov v OVO Kemija,

Grafika, Veflon pa moram reči, da so se umirili, po razburjenju, ki ga je povzročila reorganizacija v tozdu Vzdrževanje. Tako skušamo tudi rešiti problem dislociranega elektrovzdrževanja omenjenega OVO z adaptacijo prostorov strojnega vzdrževanja, ki bodo vseljivi čez mesec dni. Morda bomo s tem rešili tudi problem medsebojnih odnosov, saj ne bomo več »podnajemniki«.

Milan MEŽNAR

Dan žena - dan kulture

Ob praznovanju dneva žena je bila v naši delovni organizaciji tudi letos organizirana kulturna prireditev. V programu so sodelovale vse sekcije, ki delujejo v okviru komisije za kulturo in prosvetno dejavnost pri IO OOZS Cinkarna. Program je povezovala Mira Gorenšek. Uvodni in pozdravni govor je imel Jože Randl, vršilec dolžnosti predsednika KPO.

Kot prvi so nastopili pevci cinkarniškega moškega zbora pod vodstvom Emila Lenarčiča. To je bil njihov tretji javni nastop. Zbor obstoja komaj leto dni in je letos že prvič nastopil na reviji sindikalnih pevskih zborov delovnih organizacij v Štorah. S svojim programom je prijetno presenetil občinstvo in strokovnjake in prejel spominsko plaketo. Sledil je nastop naših recitatorjev pod vodstvom Irene Zalokar in Mire Gorenšek ob glasbeni spremljavi Ivana Juga. Lep in izbran tekst je navdušil naše poslušalke. Kratek skeč, imenovan Pri

srčnem specialistu, v izvedbi članov DPD Svoboda Zagrad, Lenarta Horvatiča in Irene Sanda je pri občinstvu naletel na lep sprejem. Sledila je glasbena točka nam že znane Brigitte Cmok, ki je zaigrala in zapela tri lastne skladbe. S svojim lepim in ubranim petjem je ponovno osvojila, lahko rečem, že dokaj zahtevno in glasbeno osveščeno občinstvo. V goste smo povabili tudi učenko OŠ Svetina, Petro Esih. Petra veliko nastopa na osnovni šoli in krajevni skupnosti. To je bil njen prvi nastop zunaj krajevnih skupnosti. Zato je s seboj pripeljala svojo mamo, ki je tudi njena mentorica, s katero sta zapeli kar skupaj. Petra nam je ob koncu dejala, da ji bo snidenje in nastop v Cinkarni ostal dolgo v prijetnem spominu. V zahvalo smo ji podarili dve bralni knjigi s kratkim posvetilom. Hkrati je bila odprta razstava ročnih del Lenke Milosavljevič. To so bili lepi in domiselno izdelani prti in gobelini.



Ni dovolj dati leta človekovemu življenju, potrebno je letom dati življenje

(Nadaljevanje iz prejšnje številke.)

Raziskave kažejo, da se zaposleni ljudje pet do deset let pred upokojitvijo kar veselijo misli, da jim ne bo treba več hoditi v službo in da bodo doma delali tisto, kar se jim bo zljubilo.

A ko se ta čas bliža, na upokojitev ne gledajo več tako. Tako po upokojitvi je stališče do življenja, ki je še pred njimi, najbolj črno obarvano in se izboljša šele po nekaj letih.

Priprava na upokojitev je zelo pomembna. Dokazano je namreč, da imajo starejši delavci, ki so primerno pripravljeni na upokojitveno obdobje v povprečju manj duševnih psihomatskih in socialnih problemov. Številnim zaposlenim se zdi nemogoče, da je lahko upokojitev za nekoga problem. Zdi se jim, da je človek

lahko srečen, če brez dela in ob primernih dohodkih uživa življenje.

V resnici pa je povsem drugače. Dejstvo, da je danes vedno več upokojencev in da je doba upokojenstva vedno daljša, razloži le del celotnega problema.

Še leta 1900 je zaposleni delavec užival pokojnino v povprečju le tri leta zdaj pa jo uživa petnajst let.

Upokojenci se srečujejo z naslednjimi problemi:

Prvi je problem razporeditve časa, saj dokler hodi človek v službo, mu predvsem delo določa potek dneva, tedna, meseca in leta.

Resen problem je tudi zmanjšanje socialnih stikov, ker se ob upokojitvi nekoliko spremenijo in uplahnejo znanstva in prijateljstva. Nadaljni problem je zmanjševanje sredstev za življenje. Ob upokojitvi za mnoge presahne pomemben vir občutkov lastne vrednosti in sposobnosti.

Nobena skrivnost ni, da zahteva upokojitev od človeka veliko sposobnosti za prilagajanje

in preureditev življenja. Ta sposobnost pa je odvisna od tega, kako jo je človek v prejšnjih letih uril. Problemi nastanejo tudi zato, ker je upokojitev še vedno nekakšen pisarniško-tehnični akt, ko ljudje določenega dne stopijo v pokoj, ne glede na njihovo počutje, želje in sposobnosti.

Raziskave kažejo, da so ljudje, ki prostovoljno odidejo v pokoj, nasploh bolj prilagojeni kakor tisti, ki se »morajo« upokojiti. Pri tem je čisto vseeno, ali gredo v pokoj prej ali pozneje.

Za prijetno življenje, tudi v »pozni jeseni« pa je pomembno, da se na upokojitev pripravimo, da življenjske načrte prilagodimo času, ki nam je na voljo, da ne računamo na druge, pač pa se opremo na lastne moči, da zaupamo vase, vendar, upoštevamo težave, redno vzdržujemo stike s prijatelji in znanci, ne iščemo pretirane varnosti, pač pa živimo za ta trenutek.

Znani psihater Erich Fromm je zapisal: »Duševna naloga, ki si jo lahko in si jo mora postaviti človek, ni čutiti se varnega, pač

pa prenašati negotovost brez panike in pretirane bojazni«.

POPRAVEK

V prvi številki glasila je bila pod naslovom »Upokojeni so bili« storjena napaka in sicer pri tov. Magdi Marinič - pravilno je MLINARIČ. Za napako se opravičujemo.

Uredništvo

ZAHVALA

Sodelavcem strojnega obrata, posebno pa predsedniku OO ZS tozda Vzdrževanje se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč ob smrti moje žene. Zahvaljujem se tudi vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Martin Ovter

Naš veseli pust



Prvo nagrado so osvojili nevesta, ženin, priči in župnik, ki so poročni ceremonial izvedli kar v učilnici



Druga in tretja nagrada pračlovek in račka



Nastop Brigitte Cmok na proslavi ob dnevu žena

Kadrovske spremembe

VSTOPI

Cmok Aleksander, pripravnik VII. stopnje, DSSS, Gorjanc Miroslava, vodja priskrbe, DSSS, Garagič Zijad, vozač surovin, Metalurgija, Franc Brumec, vozač surovin, Metalurgija, Korent Jože, obratovodja KKČ, Metalurgija, Skok Betka, pakovalec pločevine, Metalurgija, Kaker Jože, izmenovodja, Kemija Mozirje, Pulko Damjan, pripravnik V. st., Kemija Celje, Žnidar Andrej, pripravnik V. st., Vzdrževanje.

IZSTOPI

Živana Rigelnik, tajnik samouprav. org., DSSS, Marija Gorše, čistilka, DSSS, Agim Zuka, del. za pomoč v valj., Metalurgija, Marjana Berk, kalkulant, Grafika, Zdenko Pinter, ključ. za zahtevna dela, Vzdrževanje.

VSTOPI:

Darko Urbancl, pripravnik VII. st., DSSS, Željko Ivačić, vozač surovin, metalurgija, obrat Keramika, Anton Rek, II. sušilec, metalurgija, obrat suš. ferosulfata, Sretenko Lugojnič, II. sušilec, Metalurgija, Darko Ferčec in Miroslav Sluga, oprav. filt. in meš. naprav, Kemija Celje, obrat Litopon, Venko Blažan, pak.

Zn belila, Kemija Celje, obrat Zn belilo, Ljiljana Milošević, pripravnik VI. st., Vzdrževanje skupne službe, Aleš Mlinar, merilec, Vzdrževanje, elektro delavnice, Franjo Tušek, šamotar za zahtevna dela, Gradbeno vzdrževanje, Cvetko Ferčec, voznik viličarja, Transport, Marjan Delčnjak, voznik viličarja, Transport, Nedo Ninič, Čamil Blažević, Mladenko Lazič, Kruno Stjepić in Stjepan Viderščak, opravnik nevtralnih naprav TiO₂, Osman Garagič, izmenovodja, Milan Topolovec, preoblikovalec, Veflon

IZSTOPI

Drago Dular, strok. sodelavec za samoupravljanje, DSSS, Zvonko Stiplošek, II. talilec, Metalurgija, Milorad Žigerovič, skupinovodja naprav za meh. obdel., Kemija Celje, Davor Belošević, I. skupinovodja, Grafika, Boris Sporiš, Miran Malovrh, Andrej Lužar in Mirko Meško, pripravnik IV. strojn. Vzdrževanje, Jurij Ocvirk, merilec za zahtevna dela, Vzdrževanje, Franc Kovač, mazač, Vzdrževanje, Josip Golubič, ključavničar za zahtevna dela, Daniel Hriberšek, skupinovodja, Vzdrževanje, Igor Rosina, pripravnik IV. st., TiO₂, Pavel Kupec, del. na pranju GELA MORE.

Šport in rekreacija

Novice iz teniške sekcije

V okviru delovnega programa teniške sekcije smo v mesecu decembru organizirali dva dvoboja, in sicer med strelci in kegljači.

Rezultat:

Tenis sekcija: 1325 krogov
Strelska sekcija: 1300 krogov
Tekmovanje je potekalo izredno borbeno. Moramo pa reči, da so nekateri streljali pod svojimi zmoglostmi, zato je bil rezultat ob koncu bolj ugoden za tenisače, z majhno lepoto napako, saj je bilo strelcev samo 9, tenisačev pa 10.

Dvoboj s kegljači je potekal 26. decembra v hali Golovec. Razporeditev je bilo na višku; seveda nič čudnega, saj se je iztekalo leto 1984. Nastopili so vsi najboljši kegljači. Tekmovanje se je pričelo po predaji spominskega obeležja. V prvih dveh igrah je bilo malo nerve, bolj pa, ko se je dvoboj razplamteval, večja je bila razlika v kegljih v

korist kegljačev. Končni rezultat je bil 525:332 za kegljače.

Tekmovanje je potekalo v pravem športnem duhu. Za tenis sekcijo so nastopili: Šporar, Hudohmet, Klinar, Ivančič, Lončar, Venišnik, Smeh, Vičič, Šeško.

Kaj sta v resnici pokazali ti dve srečanja? To, da se športniki posameznih sekcij med sabo ne poznamo in da so takšna srečanja dobrodošla za trening. Na drugi strani pa opazimo, da v posameznih sekcijah tekmujejo vedno isti športniki. Iz tega sledi, da je nujno potrebno razširiti krog aktivnih rekreativcev v posameznih sekcijah.

Potrebno je tudi povedati, da je uresničitev programa sekcij izredno težka. Kljub pismenim obvestilom vsem ostalim vodjem sekcij žal ni pravega odziva za tovrstna srečanja - dvoboje. Res, prava škoda.

F.S.

Cinkarniški kavelje

Na občnem zboru teniške sekcije je bil podan zelo zanimiv predlog, da bi v Cinkarni organizirali tekmovalno za pridobitev naziva kavelje. Prvotno je obstajala ideja, da bi takšno tekmovalno potekalo samo v okviru teniške sekcije. Po zelo (ugodni) konkretni razpravi smo bili mnenja, da bi takšno tekmovalno organizirali za celotno delovno organizacijo in za vse sekcije.

Panoge, ki bi sodile v ta krog

tekmovalna so: smučarski tek (10 km), veleslalom, tek (10-20 km), kolesarjenje (eden od maratonov), streljanje (200 ali 400 krogov), plavanje (400 m).

Pravila tekmovalja so se v pripravi. Edino, kar je že sedaj znano je to, da mora tekmovalci sodelovati v vseh panogah, sicer ni možno osvojiti cinkarniškega kavelja. O pričetku tekmovalja bomo vse člane kolektiva pravočasno obvestili.

F.S.

Cinkarnarji na zimskih grafičnih igrah

V Črnem vrhu nad Idrijo so bile letošnje grafične zimske igre, katerih gostitelj je bila tiskarna Ljudska pravica. Tekmovalja se je udeležilo 22 cinkarnarjev. Tekmovanje je potekalo v veleslalomu in teku na smučeh.

Zelo dobre rezultate so dosegli tekači, ki so v kategoriji moških zasedli naslednja mesta: Pliberšek 3., Žnidar 5. in Rejc 8. mesto. Darja Štumberger je v svoji kategoriji dosegla 4. mesto. V kategoriji II, kjer sta tekla Valant in Smeh pa je uvrstitev obeh pod 20. mestom. Proge za tek so bile dobro pripravljene, tako da so vsi tekmovalci imeli približno enake pogoje.

Z razliko od tekačev, veleslalomisti niso imeli enakih pogojev. Proge so bile precej mehke

in glede na število nastopajočih so bile kmalu zelo zdelane. Cinkarna je v skupni uvrstitvi zasedla 7. mesto od 20. nastopajočih delovnih organizacij. V ekipni konkurenci je zmagal Gorenjski tisk.

Organizatorji so se zelo potrudili.

Rezultati:

Članice: Mija Marin 8., Alenka Vengust 18.,

Člani: Grahar 12., Ketič 14., Goršek 17., Kajtner 33., Simončič 22., Koren 24., Šporer 34. Starejši člani: Vidmar 8., Žerjav 12., Mravljak 17., Jazbec 30.

Ekipno je Cinkarna zasedla sedmo mesto od dvajsetih delovnih organizacij grafične industrije Slovenije.

F.S.

Novice strelske sekcije

23. februarja 1985 je na Gričku potekalo občinsko prvenstvo za posameznike in ekipno v streljanju z zračno puško standardne izdelave. Moška ekipa je tekmovala posamezno in ekipno, ženske pa samo posamezno.

Rezultati za moške:

Ivan Krajnc 334, Martin Kukovič 330, Franc Smeh 328 krogov. Od 400 možnih krogov ni nihče dosegel norme za regijsko prvenstvo. Norma pri moških je bila 340 krogov.

Rezultati za ženske:

Mira Gorenšek 325 in Blanka Botušič 309 krogov. Od 400 možnih krogov je dosegla normo (325 krogov) za regijsko prvenstvo samo Mira Gorenšek. Čestitamo!

ZADNJA VEST

Mira Gorenšek se je uvrstila tudi v republiško prvenstvo v streljanju z standardno zračno puško. Od 400 možnih krogov je dosegla 337 krogov. Strelska sekcija ji iskreno čestita in želi uvrstitev v državno prvenstvo.

F.S.

Občinsko tekmovalno v teku na smučeh

Na tekaški progi v Novi vasi je bilo 15. februarja 1985 organizirano občinsko tekmovalno v teku na smučeh. Organizator pa na letošnji tekmi ni bil sposoben izvesti tekmovalne brez napak, saj je oškodoval veliko število dobrih tekačev, med katerimi je bil tudi naš Srečko Pliberšek, ker niso imeli njegovega

časa vožnje. Tako je bil oškodoval prav gotovo za eno od medalj.

Članice: Šeško prva, Štumberger druga.

Člani: Žnidar osmi, Kajtner enajsti, Valant dvaintrideseti. Starejši člani: Vidmar četrti, Gamberšek osmi, Smeh šestnajsti

Občinsko tekmovalno v veleslalomu

5. marca 1985 je bilo na Rogli organizirano občinsko tekmovalno v veleslalomu, katerega so se udeležili tudi naši predstavniki v vseh kategorijah. Sneg je bil južen, zato so vsi razen Kovačeve prevozili strmino med vratici na Ostruščici 3.

V konkurenci članic do 29 let je Karmen Rejc osvojila 25. mesto (54,30) in Irena Zalokar 36. mesto (58,60). V konkurenci članic od 30 do 39 let je Ivica Žerjav osvojila 8. mesto (1.07,75), v konkurenci članic nad 40 let pa Mija Marin odlično 5. mesto (50,41) ter Alenka Vengust 17. mesto (57,80). Ekipno so članice skupaj osvojile 6. mesto.

V konkurenci članov prve skupine (mlajši) so bili rezultati naslednji: Rozman 44,47 (12.), Kolar 46,46 (22.) Rejc 59,69 (64.). V konkurenci članov druge skupine: Šporer 43,34 (9.), Krašovec 46,44 (32.), Ketiš

47,40 (38.).

V konkurenci članov tretje skupine: Pliberšek 45,23 (12.), Simončič 47,96 (28.), Smeh Robi 55,82 (46.).

Ekipno so člani skupaj osvojili 6. mesto.

V konkurenci starejših članov: (od 40 do 44 let) Mravljak 46,64 (11.), Mak 51,50 (30.), Jazbec 52,32 (33.); (nad 45 let) Žerjav 47,80 (19.) Vidmar 47,86 (20.), Herlah 54,76 (36.). Ekipno so starejši člani skupaj osvojili 5. mesto.

Končni vrstni red delovnih organizacij v celjski občini, na startu jih je bilo čez trideset je naslednji:

Ingrad, Železarna Štore, Aero, Cinkarna, Libela, EMO, Kovinotehna, itd. Za las nam je torej ušla medalja, a 4. mesto med tako številnimi smučarji je odličen rezultat. Čestitamo!

M.G.

Prvič v Planici

Tudi naša delovna organizacija je organizirala enodnevni izlet na VIII. svetovno prvenstvo v poletih v Planici. Z veseljem sem se prijavila, saj sem vedela, da je to edina prilika, da prvič vidim Planico.

V soboto, 16. marca zjutraj, smo se z dvema avtobusoma odpeljali proti Planici. Vreme nam je bilo naklonjeno in tudi veselja ni manjkalo.

Vozili smo se dobre tri ure. Vsi

smo bili nestrpni od pričakovanja, saj smo si želeli čimprej ogledati prvenstvo, predvsem pa naše tekmovalce.

Od avtobusa do skakalnice, kjer se je odvijalo tekmovalno, smo prišli ob pravem času, tako da smo si lahko ogledali vse serije. Skoki so bili lepi in občudovanja vredni. Gledalcev je bilo okrog 80.000. Vsi so bučno pozdravljali vse nastopajoče, posebno naše ase.

Ko se je tekmovanje zaključilo, smo počasi odšli proti avtobusu in se odpeljali proti domu. Med potjo smo se ustavili še v Naklem, kjer smo si privoščili nekaj toplega in nato še na Trojanah. Čeprav je bil izlet samo enodnevni, je bilo zelo lepo. Vse prehitro se je končalo. Vseeno

pa smo lahko zadovoljni, da smo se tudi mi lahko udeležili VIII. svetovnega prvenstva v poletih. Želimo si še veliko takšnih, pa čeprav samo enodnevnih izletov.

Zeme Irena

Tekmovanje med tozdi v veleslalomu in teku

14. marca 1985 je organizator športne rekreacije v Cinkarni organiziral interno tekmovanje med tozdi v veleslalomu na Rogli. Proga je bila zelo ledena, sneg grudast, v zraku pa prav do vznjoža gosta megla. Kljub težkim pogojem, predvsem tekačev, je bila organizacija zelo dobra. Spričo velikega števila ude-

ležencev (80) menimo, da si delavci takšnih aktivnosti želijo, zato bi veljalo razmisliti o organizaciji še podobnih tekmovanj. Delovna skupnost in tozdi Vzdrževanje sta bila na tekmovanju najbolj zastopana, zato ni čudno, da sta v ekipnem tekmovanju pobrala prvo in drugo mesto.



Čakajoči na avtobus



Pred startom

Rezultati posamezno

Članice

1. Gruber Sonja	54,70 DSSS
2. Marin Mija	57,97 DSSS
3. Oblak Miša	1.04,02 Vzdrž.
4. Zalokar Irena	1.06,81 DSSS
5. Rejc Karmen	1.08,54 DSSS
6. Lukanc Cvetka	1.12,22 DSSS
7. Kramer Slavica	1.15,83 DSSS
8. Gorenšek Mira	1.21,12 DSSS
9. Klemenčič Zlatka	1.30,39 DSSS
10. Gaber Darja	1.39,39 DSSS

Diskvalifikacije:

Žerjav Ivica Veflon

Teršek Renata	Veflon
Vengust Alenka	DSSS
Blažič Beba	DSSS

Člani

1. Šporer A.	48,99DSSS
2. Grabar B.	49,80Vzdrž.
3. Rozman F.	50,67DSSS
4. Pliberšek S.	51,84Vzdrž.
5. Goršek J.	51,94Veflon
6. Ketič D.	52,24DSSS
7. Kukec M.	52,89Kemija
8. Rejc M.	53,76Vzdrž.
9. Smeh R.	53,93Vzdrž.
10. Jesenek J.	54,20Vzdrž.
11. Simonič T.	54,48Graf.
12. Koren B.	54,82Vzdrž.
13. Lovrenčič J.	55,03Kemija

14. Cvek S.	56,76Graf.
15. Pustoslemšek S.	58,27Energet.
16. Sušnik D.	58,63Kemija
17. Kolar V.	58,71Vzdrž.
18. Domjanič D.	59,08Vzdrž.
19. Uzmah R.	59,29Vzdrž.
20. Kolenko I.	59,34DSSS
21. Jokanovič B.	59,88Metal.
22. Blažič B.	1.00,01Vzdrž.
23. Dankovec M.	1.00,04Vzdrž.
24. Ramšak M.	1.00,10DSSS
25. Bošnjak J.	1.00,44Vzdrž.
26. Pečnik Z.	1.00,56DSSS
27. Urbanc D.	1.01,27DSSS
28. Antonič B.	1.01,46Vzdrž.
29. Gruber Z.	1.02,66DSSS
30. Žnidar D.	1.02,82Vzdrž.
31. Suša M.	1.03,09DSSS
32. Teršek F.	1.05,76Vzdrž.
33. Kamenšek J.	1.05,76DSSS
34. Furjan B.	1.06,26Metal.
35. Herlah V.	1.07,10DSSS
36. Šeruga D.	1.08,12Veflon
37. Hudohmet P.	1.11,22Vzdrž.
38. Hiršman J.	1.11,25Graf.
39. Vidmar F.	1.12,56Graf.
40. Novak I.	1.19,50Vzdrž.
41. Lukašček R.	1.21,03Vzdrž.

Diskvalifikacija

Veber Z.	Vzdrž.
Gašparič A.	Vzdrž.
Krašovec M.	Vzdrž.
Đorđić G.	Vzdrž.
Cvirn S.	Vzdrž.
Trobiš C.	Vzdrž.
Debeljak R.	Vzdrž.
Slemenik F.	Veflon
Gajšek R.	Metal.
Kužmar B.	Vzdrž.
Dordevič Ž.	Vzdrž.



Po startu

St. člani

1. Mravljak A.	52,67Veflon
2. Vidmar V.	53,88Vzdrž.
3. Tanšek V.	56,48Metal.
4. Mak S.	57,63Kemija
5. Galjot S.	1.15,67DSSS
6. Perčič D.	1.28,18DSSS

Diskvalifikacija

Žerjav A.	Veflon
Tukarič M.	DSSS
Prodanovič	
Pustoslemšek B.	Energet.

Rezultati ekipno

1. DSSS I.	
Šporer A.	48,99

Rozman F.	50,67
Ketič D.	52,24
Gruber S.	54,70
	2.06,60

2. Vzdrževanje I.

Grabar B.	49,80
Pliberšek S.	51,84
Rejc M.	53,76
Vidmar V.	53,88
	2.09,28

3. Vzdrževanje II.

Smeh R.	53,93
Jesenek J.	54,20
Koren B.	54,82
Kolar V.	58,71
	2.21,66

4. Kemija

Kukec M.	52,89
Lovrenčič J.	55,03
Mak A.	57,63
Sušnik D.	58,63
	3.18,42

5. Vzdrževanje III.

Domjanič D.	59,08
Uzmah R.	59,29
Blažič B.	1.00,01
Dankovec M.	1.00,04
	3.18,42

6. Grafika

Simonič T.	54,48
Cvek S.	56,76
Hiršman J.	1.11,25
Vidmar F.	1.12,56
	3.35,05

7. DSSS II.

Kolenko I.	59,34
Ramšak M.	1.00,10
Pečnik Z.	1.00,56
Urbanc V.	1.01,27
	3.61,27

8. Vzdrževanje IV.

Bošnjak J.	1.00,44
Antolič B.	1.01,46
Žnidar D.	1.02,82
Teršek F.	1.05,76
	4.10,48

9. DSSS III.

Gruber Z.	1.02,66
Suša M.	1.03,09
Kamenšek J.	1.05,76
Herlah V.	1.07,10
	4.18,61

10. Veflon - nepopolna

Goršek J.	51,94
Mravljak	52,67
Šeruga	1.08,12
	2.12,73

11. Metalugija - nepopolna

Tanšek V.	56,48
Jokanovič B.	59,88
Furjan	1.06,26
	2.22,62

Rezultati teka na smučeh

Članice:	
1. Darja Štumberger	10,30
2. Jožica Šeško	11,40

Člani

1. Srečko Pliberšek	5,40
2. Dušan Žnider	6,00
3. Marjan Rejc	6,10
4. Vladimir Vrečko	8,20

Starejši člani

1. Viki Vidmar	7,10
2. Franc Smeh	8,40
3. Dani Perčič	12,25

Jamarji v Kolumbiji

Piše: Silvo Ramšak
... četrto nadaljevanje ...

Malo čez polovico jame se srečamo z Francijem in Zdravkom, ki sta tudi že končala delo. Boris je iz jame odšel ravno v času Mirove »kemijske vojne«. Skupaj si ogledamo sadrine rože, v stropu opazimo nekaj drugih kristalov, prerezano školjke in tudi sama oblika rova nas navdušuje. Ko se vračamo, vneto slikamo. Pri tem nas ovira sopara, ki se dviga iz naših premočenih kombinezonov. Ko jama narišemo tudi na papir, ugotovimo, da je dolga preko 700 m.

Jama Alto Grande nam povzroči veliko težav. V jami fantje ugotovijo, da v njej ni veliko kisika in da karbidovke ne svetijo prav rade. Temperatura v jami znaša kar 27°C, tako da narišemo le 60 m jame, ki je po besedah naših gostiteljev dolga preko en kilometer. Veliko delo opravi tudi hidrolog Izet s svojimi pomočniki. Izmeri in registrira praktično vse dotoke v glavni reki, tako da dobi dokaj jasno sliko o stanju voda na tem področju.

Sklepno poročilo bomo pripravili doma, tu pa jih seznanimo z grobimi rezultati naših opažanj.

Predstavniki firme so zadovoljni prav tako kot mi. Dogovorimo se tudi, da nas bodo s svojim tovornjakom odpeljali do naslednje točke našega delovanja-do preko 4 km dolge jame Hermosure, ki je najdaljša jama v Kolumbiji, in ki nam obljublja veliko dela in rezultatov. Malo se bojimo, da nam bo zmanjkalo časa za obilico dela, ki se nam ponuja. Pa tudi neprestano delo in predvsem čakanje na naše kolumbijske kolege nas že načinja, tako da postajamo razdražljivi in se hitro začnemo prepirati že ob manjših problemih.

V načrtu imamo tudi raziskave na otoku San Andres v karibskem morju, kar pa nas bo kar veliko stalo in bojimo se, da nam bo zmanjkalo tudi časa. A bližje nam je Hermosura in odpravimo se proti njej in njenim skrivnostim...

Mimo nas se počasi premikajo drevesa ob cesti. Tu vidimo bananine palme, tam veliko »božično drevo«, ki s svojimi rdečimi listi prijetno poživlja okolico. Nehote jih primerjam s tistimi,

ki pri nas rastejo v cvetličnih lončkih...

Blatna in razmočena cesta vijuga levo in desno, se vzpenja in spušča po andskem hribovju in počasi se dvigamo proti Bellezi. Za nami so večji kraji in spet se oddaljujemo od civilizacije po evropskem okusu, ki nam je tako domača. Domačini nas radovedno opazujejo. Kjerkoli se ustavimo, nas obda velika množica ljudi vseh starosti. Kupujemo, vsaj za njih impozantne količine hrane in trgovci si zadovoljno manejo roke in še kaj primaknejo. Številke nam delajo preglavice in od vsakega zahtevamo, da nam ceno napiše na papir. Ponavadi to počnejo otroci, saj večina starejših sploh ne zna pisati ali računati. Dan se že nagiba proti večeru, ko prispemo na tipično kraško pokrajino, o kateri niti sanjali nismo. Skalni čoki, različno visoki, vsi po vrsti pa lepo poraščeni, se dvigajo iz dna kotline. Po dolincah se nabira voda in oblikuje večja ali manjša jezera, Lagune, kot jim pravijo. Po travi se pasejo črede goved. Pokrajina vzbuj

in Miro pridno manevrirata preko jezikovnih zaprek s pomočjo rok in drugih uporabnih organov.

France in Boris se pogovarjata o operativnih zadevah okoli našega bivanja in raziskovanja. Utrueni zaspimo.

Zjutraj nam razočarana Boris in predvsem Franci M. sporočita, da smo zgrešili Hermosuro in da se nahajamo okoli 50 km proč od nje. Zmešnjava sta povzročili imeni Belleza-Hermosura. Oboje namreč pomeni čudovita in v Bogoti so nam razlagali, da je Hermosura le predel Belleze.

Ker je predstavitev do jame praktično neekonomična in bi nam vzela še en dan časa se odločimo, da bomo ostali na tem področju in načeli praktično še neznani del kolumbijskega krasa. Po pripovedovanju domačinov je jam dovolj. Tako se ena ekipa ob obilici spremljevalcev odpravi raziskovat.

Franci G. Zdravko in jaz pa se napotimo v fotografsko akcijo v okolico naselja. Slikamo tudi sedem večjih in manjših jam.



V jami

ja bolj alpski stil, kot pa andskega. Raziskovalna žilica se že prebujala v nas.

Vsake toliko časa nas domačini usmerjajo proti našemu cilju in ko se že temni, pridemo v naselje, ki se skriva v kotlini. Na velikem trgu se ustavimo in z nekaj značkami so nam praktično odprta vsa vrata. Nastanimo se kar v zgradbi vojaške policije, tako da se nam tokrat res ni treba ničesar bati. Vojski so prijazni in vse jih zanima. Predvsem naša dva novinarja Darko

Fantje se pozno popoldne vrnejo in povedo, da so raziskali zelo zanimivo pokopališče v nadstropjih. V zidane celice zidajo krste. Takšne celice so v nadstropjih in nekatere imajo spredaj okrašeno ploščo, druge pa le gladko. Ko kakšno celico potrebujejo za nov pokop, jo najprej odprejo, pustijo, da se prezračijo in nato iz krste poberejo kosti, jih prestavijo v manjšo krsto, to pa zakopljejo. Franciju uspe ta obred celo posneti na video.

Ugotavljamo, da je kras zelo plitek in že visoko na pobočju izvirajo potoki, tako da globokih jam ne moremo pričakovati. Zvečer gremo na partijo biljar-da. V času, ko domačini odigrajo 3-4 igre, nam uspe odigrati le eno.

Naslednji dan vstanemo že zelo zgodaj. Z avtobusom (ki ga ne smemo primerjati z našimi) se odpravimo proti 12 km oddaljenemu Florianu. Še temno je, ko avtobus že vijuga po dokaj ozki, blatni cesti. Večinoma se spuščamo in doline ob cesti nas navdajajo z spoštovanjem do voznika. Smo več kot 2000 m visoko in v sončni zarji opazujemo ogromno področje meglenega morja v dolini pod mestom Florian. Levo od mesta se v strmi steni, malo pod vrhom odpira velika odprtina in iz nje se v dolino zliva veličanska količina vode. Vsakodnevno deževje je krepko dvignilo nivo reke.

Slap v treh stopnjah je preko sto metrov globok, v dolino, kamor se izliva, niti ne vidimo, ker ne moremo dovolj blizu. Hribi so poraščeni z gostimi gozdovi in iz pokrajine štrlijo skalni čoki. Iz Florian se napotimo proti slapu in hkrati vneto slikamo. Ko pridemo bližje ugotovimo, da je reka izdolbla širok rov skozi hrib. Smo na desnem bregu 15m široke reke, ki ima po oceni našega hidrologa pretok okoli 15 m³/s, in ki se nadaljuje v zelo strm odsek, ki ga ne moremo premagati. Edino upanje je prečenje te deroče reke, ki ima 16°C.

Prvi poskusi naš vodič, a mu ne uspe. Kljub temu, da je popolnoma moker, se na to sploh ne ozira. Za prehod se odloči Franci M. Navežemo ga in Zdravko se primerno postavi za varovanje. Varovati mora zelo pazljivo. Kajti če Franci pade, ga mora prepustiti toku in ga počasi zadržati, da se lahko sam reši. Če bi to storil sunkovito, bi ga velika količina vode enostavno potisnila k dnu in učinek bi bil zelo neprijeten. Franci si najde dolgo palico in z njo tipa dno. Ko pride kakšnih 10 m daleč, ga spodnese in lepo odplava navzdol. Uspe se mu skobacati na neko skalo, da si odpočije in se vrne na izhodišče. Nato poizkusi nekaj višje in dokaj lahko mu uspe.

(Nadaljevanje prihodnjič)